



Växtskyddsåret 2016

Hallands, Skåne och Blekinge län

Omslag: Blygrå rapsvivel

Foto: Louis Vimarlund

Eftertryck tillåts om källan anges

Författare: Johanna Holmblad, Anna Gerdtsen,
Louise Aldén och Gunilla Berg

Jordbruksverket
Växtskyddscentralen
Box 12
230 53 Alnarp
Tfn 040-41 50 00

www.jordbruksverket.se/vsc

Innehåll

Inledning	2
Väder 2015/2016.....	3
Höstvete	8
Råg	15
Rågvete.....	19
Höstkorn.....	25
Vårvete.....	30
Vårkorn	34
Havre	39
Höstraps.....	42
Ärter	47
Åkerböna.....	48
Potatis	49
Sockerbetor.....	51
Majs	53

Inledning

I denna skrift sammanfattas resultaten av prognos- och varningsverksamheten i Halland, Skåne och Blekinge under växtskyddsåret 2016. Syftet är att beskriva förekomsten och omfattningen av olika skadegörare samt vädret under året. Redovisningen är kortfattad och består främst av tabeller och figurer.



Under perioden april–oktober sker veckovisa graderingar av skadegörare och sjukdomar i stråsäd, höstraps, ärter, åkerbönor, potatis, sockerbetor och majs. Graderingarna görs i obehandlade rutor belägna i konventionellt odlade fält. Även en del sortförsök för stråsäd och sockerbetor utnyttjas inom prognos- och varningsverksamheten och då har två till fem sorter avlästs i samma försök, vilket resulterar i två till fem varningsfält. Totalt har 290 varningsfält graderats under 2016 (Tabell 1).

Figur 1. Karta över Skåne med områdesindelning. Halland och Blekinge delas inte in i olika områden.

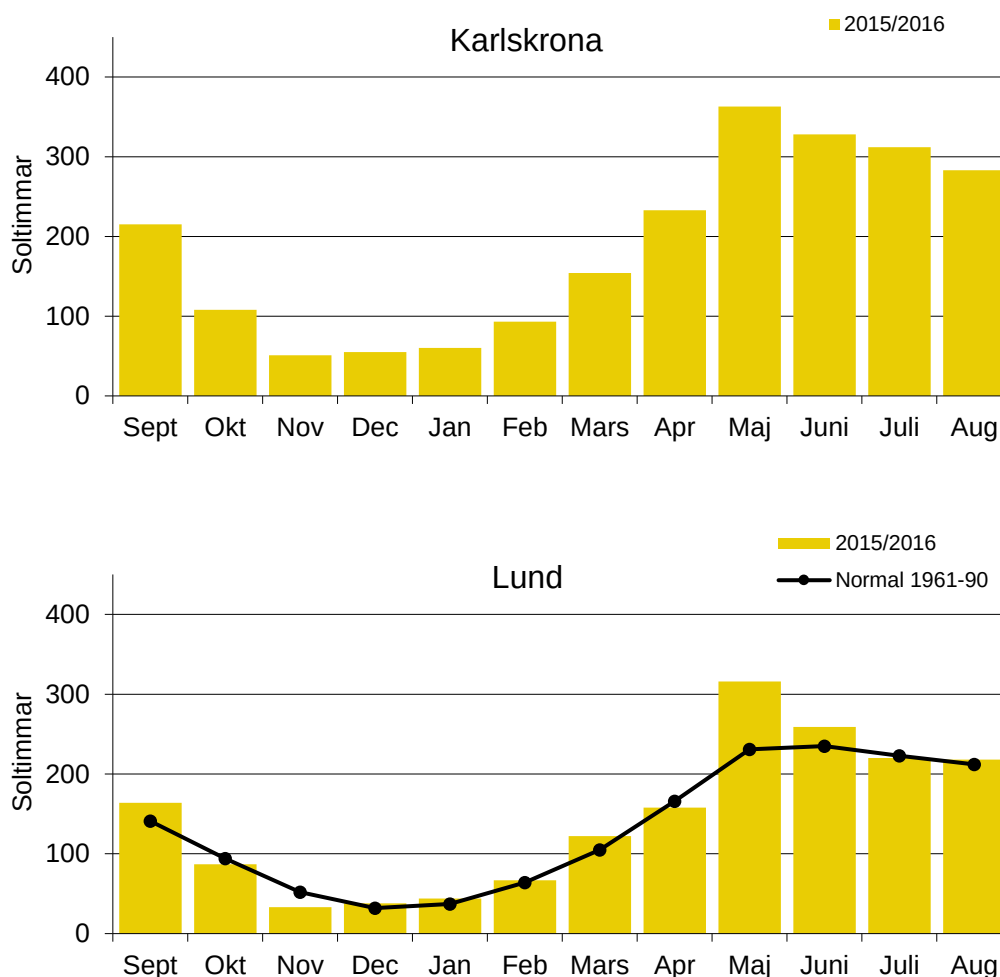
Tabell 1. Antal varningsfält under 2016 för 13 grödor fördelade i sju områden.

Område	Höstvete	Råg	Rågvete	Höstkorn	Vårvete	Vårkorn	Havre	Höstraps våren 2016	Höstraps hösten 2016	Ärter	Åkerböna	Potatis	Sockerbetor	Majs	Totalt
Halland	7	-	3	1	3	6	4	-	-	1	2	3	-	-	30
NV Skåne	10	1	1	3	1	10	3	2	5	1	2	1	2	1	43
SV Skåne	24	2	3	4	-	14	1	7	9	2	-	2	5	2	75
M Skåne	7	5	1	-	-	6	-	1	1	-	1	1	1	1	25
SÖ Skåne	17	2	2	4	1	13	-	2	4	2	-	2	1	1	51
NÖ Skåne	10	3	2	2	2	5	2	2	1	-	-	12	2	1	42
Blekinge	6	1	1	1	2	4	1	1	1	-	-	6	-	-	24
Totalt	81	14	13	15	9	58	11	13	21	6	5	27	11	6	290

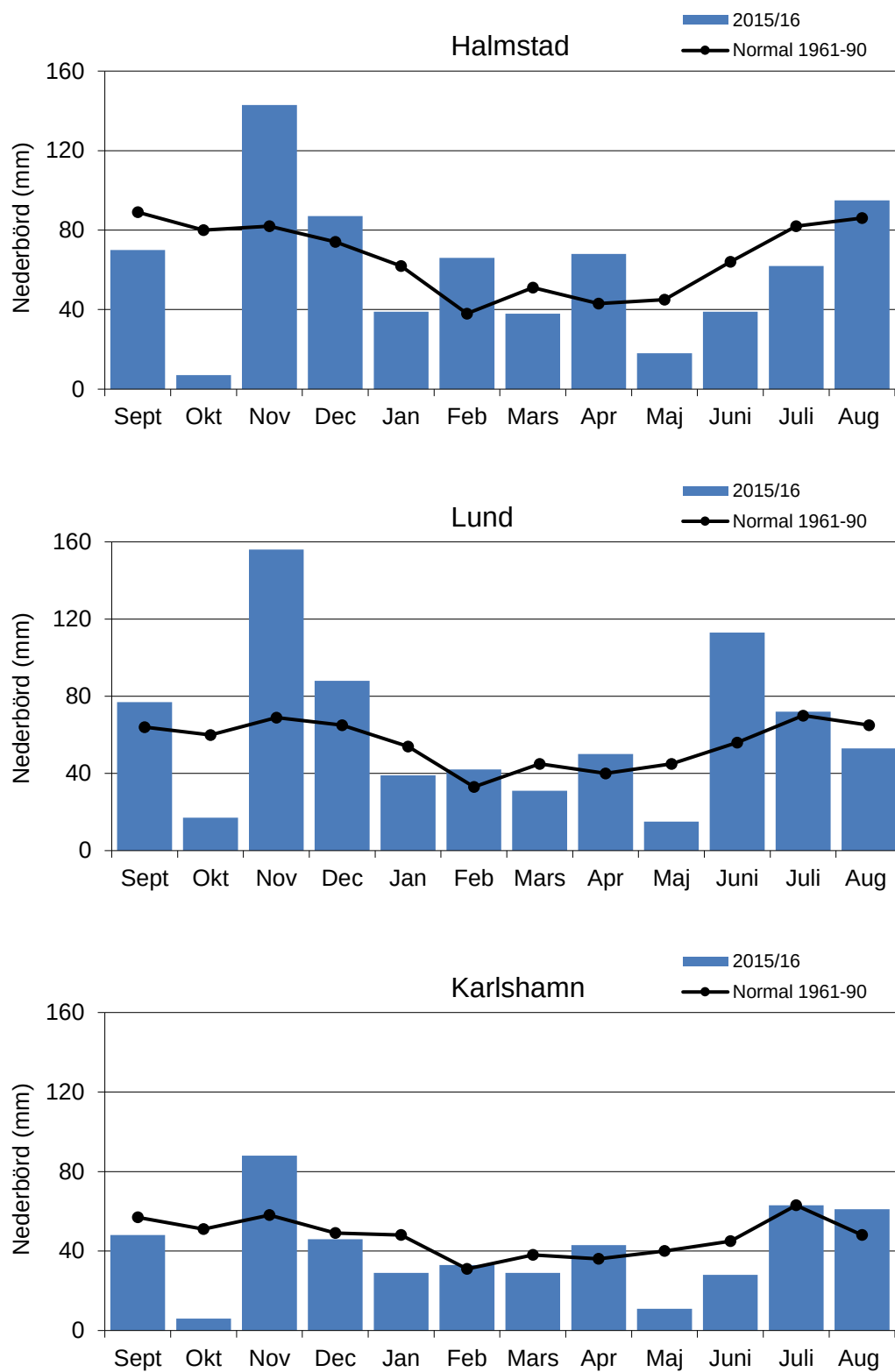
Väder 2015/2016

Hösten och vintern fram till årsskiftet var mild. Under den första delen av hösten var det torrt, framför allt i slutet av september och in i halva oktober då det endast kom någon enstaka skur. November däremot blev ovanligt nederbördsrik. Den milda hösten följdes av en kallare och torrare januarimånad än normalt. I februari slog så vädret om igen och det blev varmare än normalt under februari-april, med undantag för en kyligare dipp under senare delen av april. Nederbörden var förhållandevis normal med undantag för en torrare period under ca två veckor i mitten av mars.

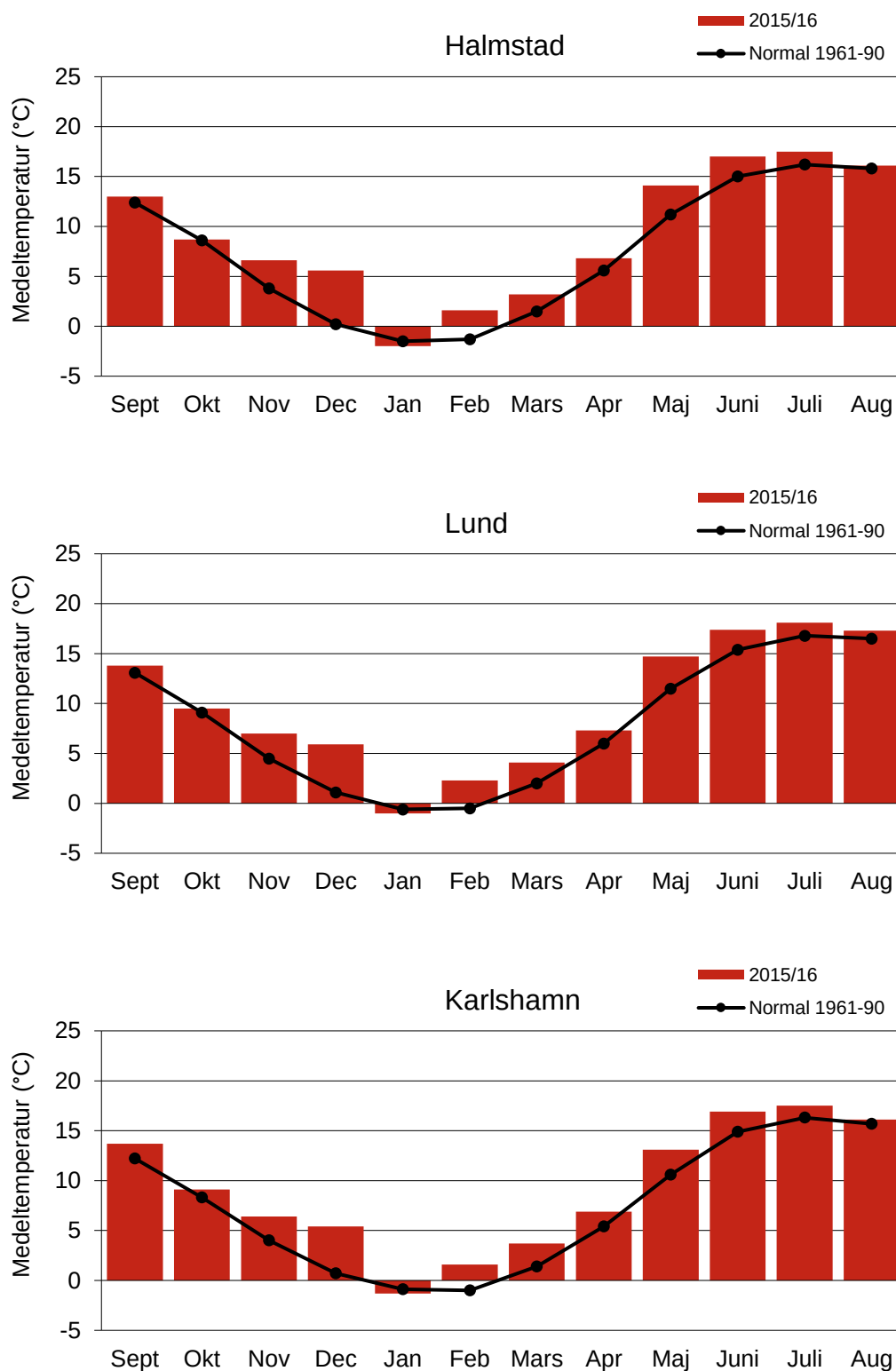
I maj slog vädret om och vi fick högsommarvärme med mycket lite nederbörd, den torraste majmånad sedan 1992 i Lund. Även juni blev en torr och varm månad. I månadsskiftet juni/juli fick stora delar av Skåne en hel del regn, främst västra Skåne som på vissa platser fick upp mot 100 mm på ett dygn. Sommartemperaturerna var normala under juli och augusti med spridda skurar i rätt så normala mängder.



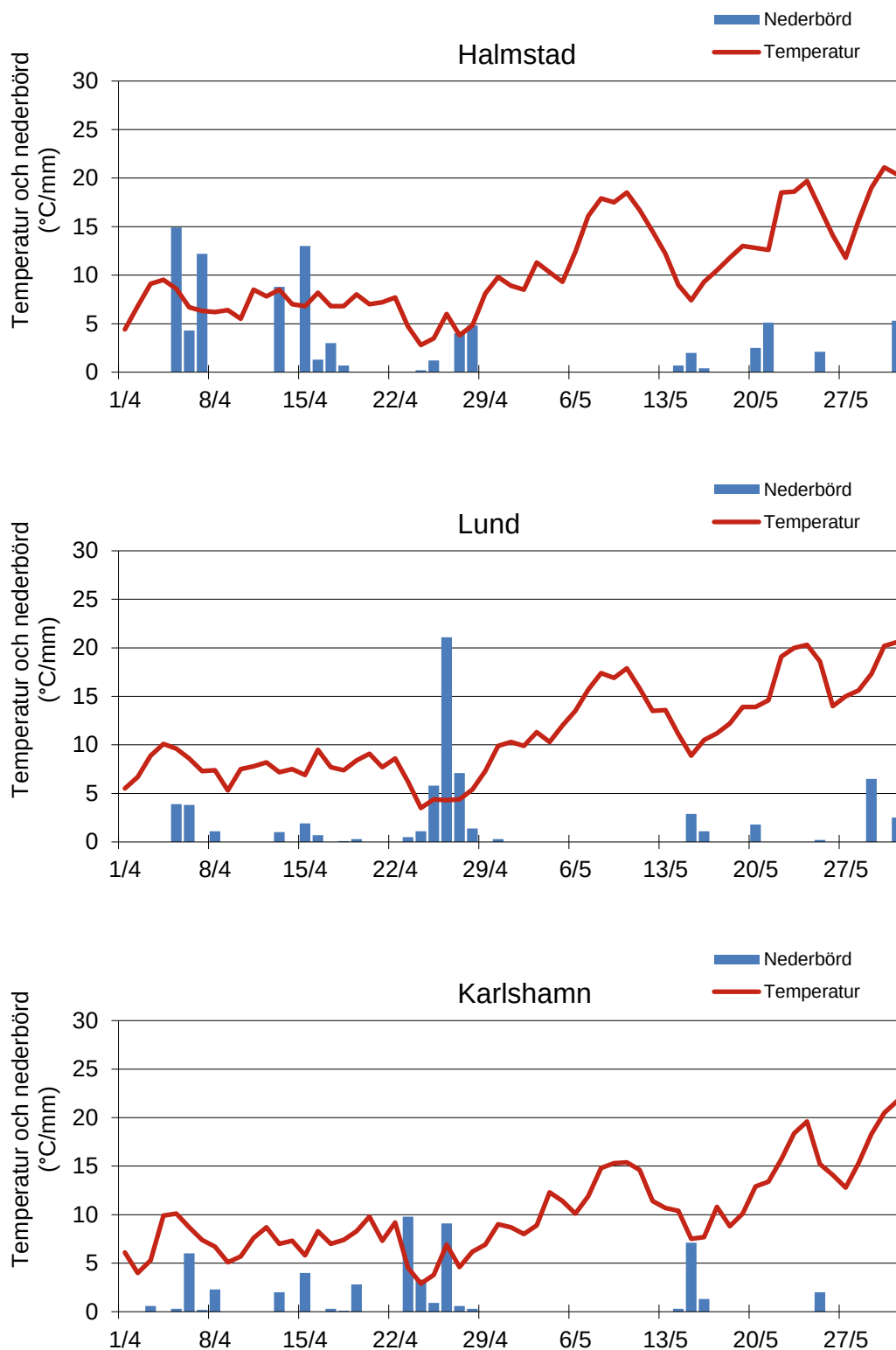
Figur 2. Antal soltimmar månadsvis i Karlskrona och Lund 2015/2016 (SMHI).



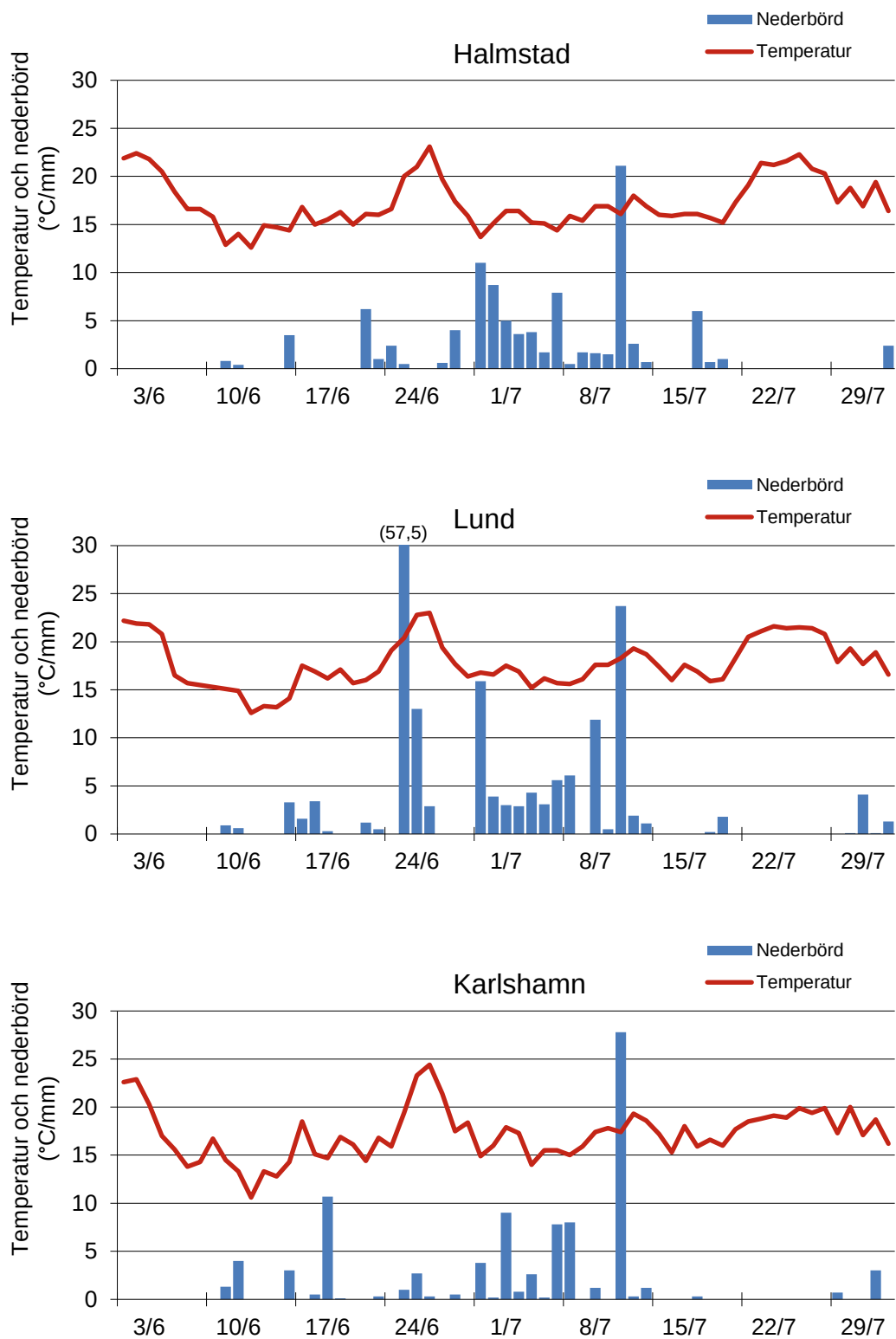
Figur 3. Månadsvis nederbörd vid tre olika platser 2015/2016 (SMHI).



Figur 4. Månadsvis medeltemperatur vid tre olika platser 2015/2016 (SMHI).



Figur 5. Dygnsvis nederbörd och temperatur april–maj 2016 vid tre olika platser (SMHI).



Figur 6. Dygnsvis nederbörd och temperatur juni–juli 2016 vid tre olika platser (SMHI).

Höstvete

Sammanfattning

Odlingssäsongen kännetecknades av en ganska normal höst, mild vinter och varm försommar, som var väldigt nederbördsfattig. Under försommaren drev värmen och torkan på grödornas utveckling, vilket gav en kort inlagringsperiod och många fält torkskadades.

Angrepp av **rödsotvirus** (BYDV) i höstsåden var liten. Orsakerna till de små angreppen var liten förekomst av bladlöss under hösten, normala temperaturer under september och oktober samt den sena skörden 2015, vilket medförde att höstsådden inte blev ovanligt tidig.

Sporulerande **gulrost** noterades redan i mitten till slutet av mars, men utvecklades långsamt under april månad. Det varma och torra vädret under maj med temperaturer över 25 °C och ingen eller endast lite dagg hejdade utvecklingen och ökningen gick långsamt. Gulrost förekom i många sorter, förutom i Mariboss. Efter midsommar när det under en tvåveckorsperiod blev regn och lite svalare väderlek utvecklades gulrosten vidare. Men grödan hade då kommit så långt i sin utveckling att angreppen blev måttliga.

Avgörande för **svartpricksjukans** utveckling är regnmängderna under försommaren och under maj föll endast ca 15 mm regn (stationerna Lund, Halmstad, Karlshamn), fördelat på 3-5 regndagar. Dessutom var även juni månad torr fram till midsommar eller slutet av månaden då åskväder med mycket regn drog in över delar av området. För att hitta ett år med lika torr försommar får man gå tillbaka ända till 1992. Angreppen av svartpricksjuka blev därmed väldigt små. Många höstvetefält var nästan helt fria från angrepp av svampsjukdomar ända fram till midsommar. Det regn som då föll gav gynnsamma betingelser för vindspridda sporer av **vetets bladfläcksjuka (DTR)** att infektera bladen. Den korta latensperioden (3-7 dagar) gjorde att vetets bladfläcksjuka snabbt kunde utvecklas på de ännu ganska friska bladen i vetet och angrepp förekom generellt, även i plöjda fält. Betydelsen blev dock ganska liten, eftersom angreppen kom så sent.

Angrepp av **brunrost** noterades i fälten först i slutet av blomningen, slutet av juni, och ökade sedan under juli i mottagliga sorter. Angreppen av brunrost utvecklades vidare efter vår sista gradering i mitten av juli och var troligen något större än figur 12 visar.

Av stråbassjukdomarna förekom **stråknäckare** i ganska liten omfattning. En del angrepp av **skarp ögonfläck** och ganska stor förekomst **stråfusarios** noterades i de inkomna proverna. Angreppen av **rotdödare** var små. Angreppen av **axfusarios** var ganska låga.

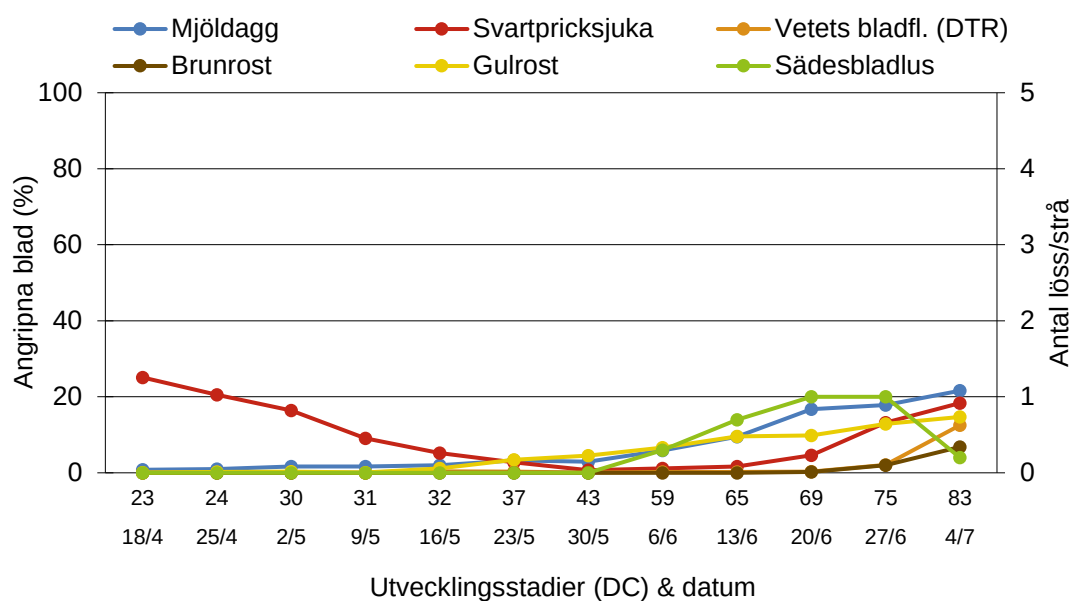
Enstaka **sädesbladlöss** noterades i många fält redan strax före axgång, i slutet av maj. Men utveckling av sädesbladlössen gick långsamt trots det varma vädret och maxangreppen noterades i mitten av juni då ca 10 % av fälten uppnådde tröskelvärdena. I det varma vädret trivdes **sädesbladbaggen** och mindre skador av sädesbladbaggens larv rapporteras från flera fält. Angreppen av röd och gul **vetemygga** var små. I enstaka fält noterades kraftiga angrepp av **rågbroddfluga**.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 2. Områdesvis sortfördelning av varningsfälten i höstvetete 2016.

Område	Brons	Cubus	Ellvis	Hereford	Julius	Mariboss	Nordh	Norin	Opus	Praktik	RGT Reform	Torp	Totalt
Halland	1	-	1	-	2	1	-	-	-	1	-	1	7
NV Skåne	2	1	-	1	2	-	-	2	-	1	-	1	10
SV Skåne	5	1	3	-	3	3	-	1	-	5	1	2	24
M Skåne	-	1	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	7
SÖ Skåne	4	-	-	2	1	2	1	1	-	4	-	2	17
NÖ Skåne	1	-	-	1	2	2	-	1	1	1	-	1	10
Blekinge	2	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	6
Totalt	15	4	6	4	12	12	1	5	1	12	1	8	81

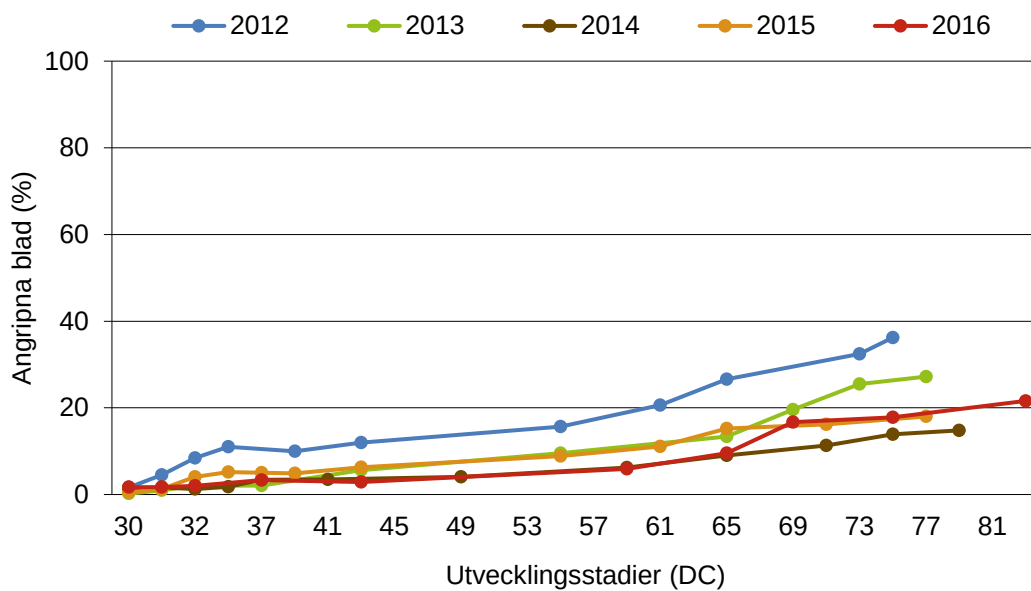
Utveckling av skadegörare i höstvetete 2016



Figur 7. Skadegörarutveckling i höstvetete 2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

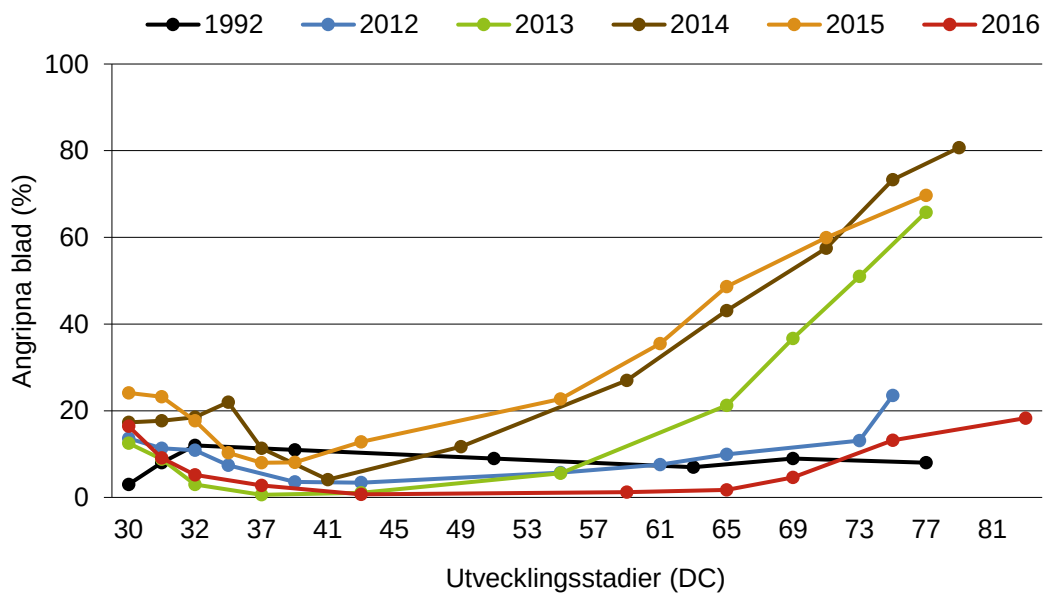
Årsvisa jämförelser i höstvete

Mjöldagg



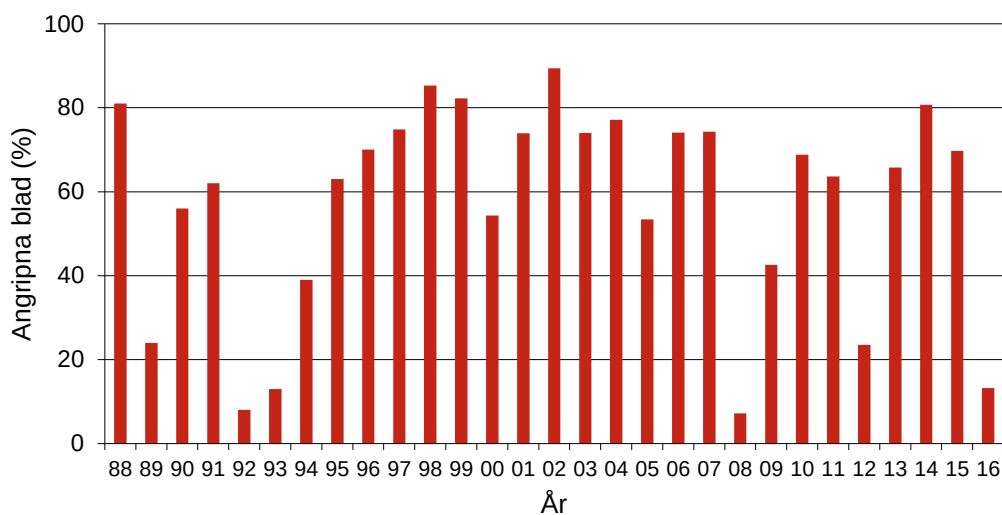
Figur 8. Utveckling av mjöldagg i höstvete 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Svartpricksjuka



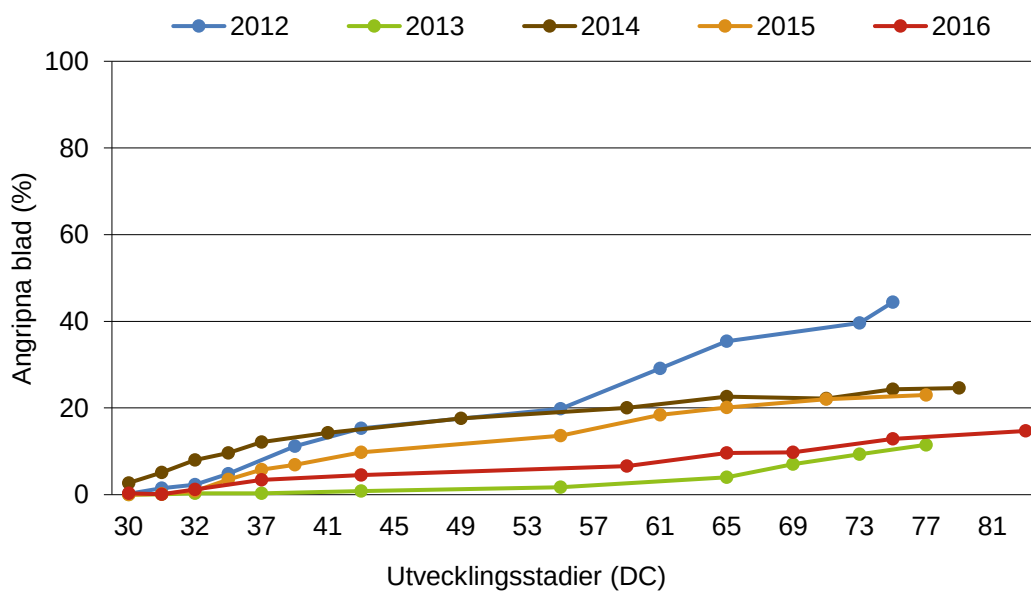
Figur 9. Utveckling av svartpricksjuka i höstvete 1992, 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Svartpricksjuka



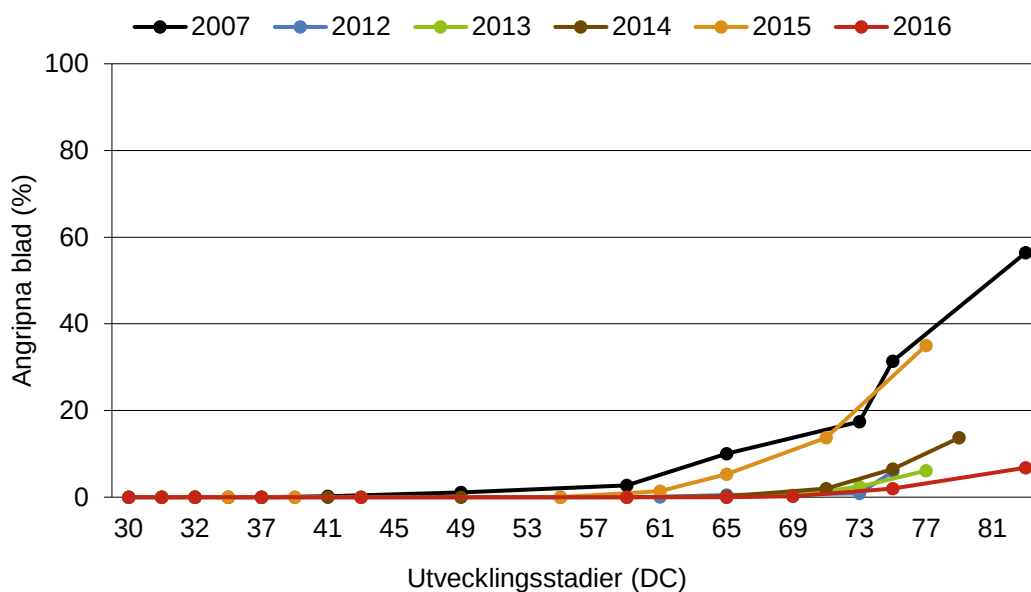
Figur 10. Slutangrepp (DC 75–83) av svartpricksjuka i höstvet 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Gulrost



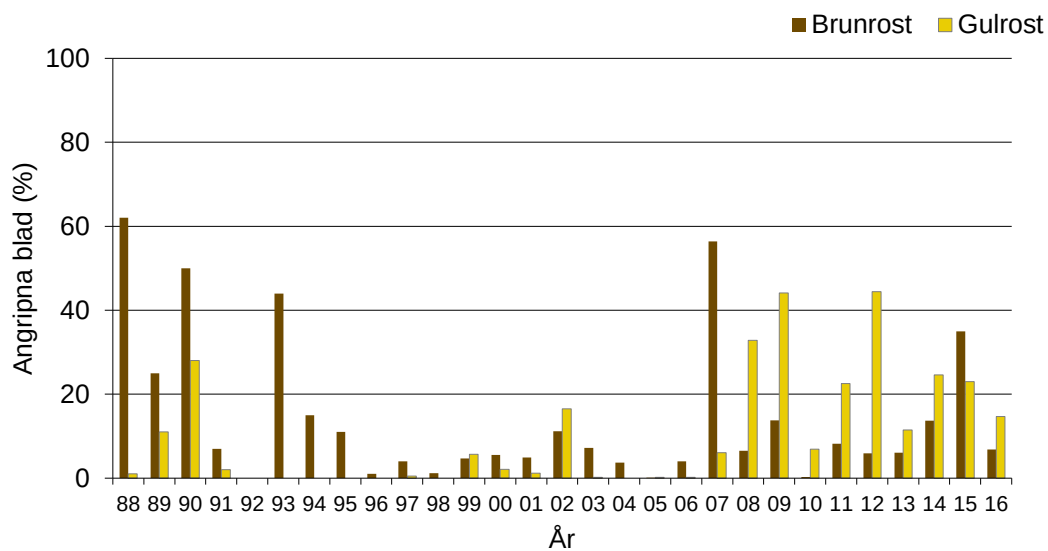
Figur 11. Utveckling av gulrost i höstvet 2012–2016 (genomsnitt av samtliga sorter). Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brunrost



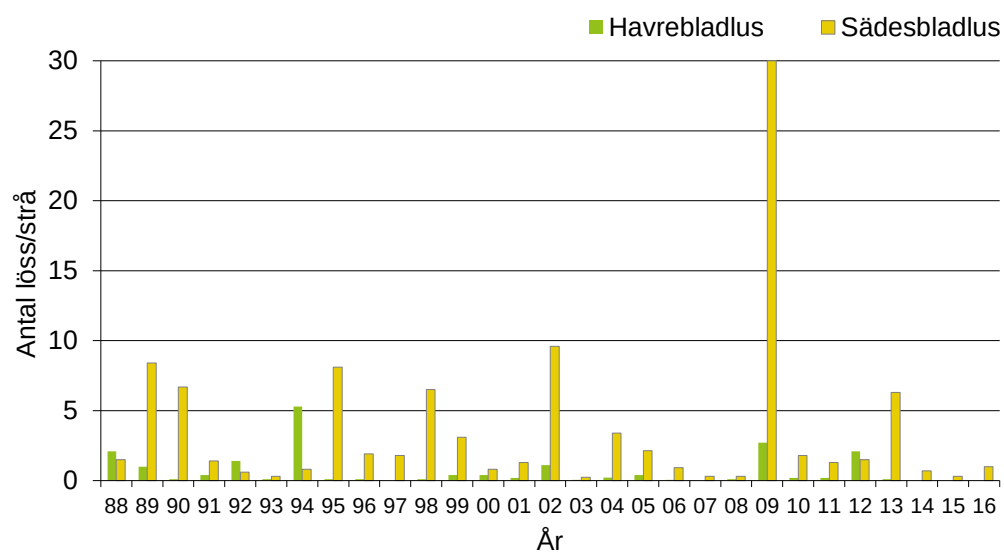
Figur 12. Utveckling av brunrost i höstvetete 2007, 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brun- och gulrost



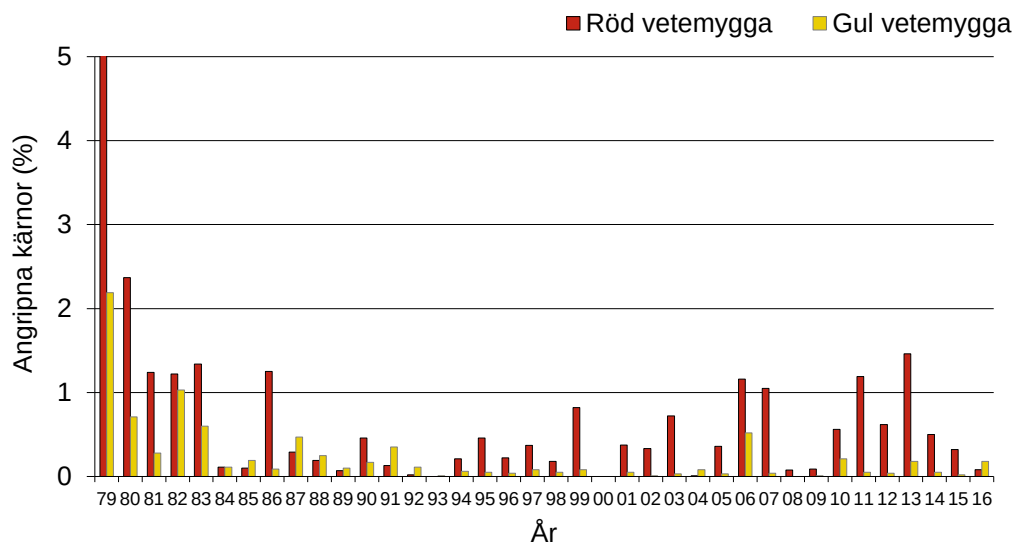
Figur 13. Slutangrepp (DC 75–83) av brun- och gulrost i höstvetete 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Blادلöss



Figur 14. Genomsnittligt maxangrepp av havre- och sädesbladlus i höstvetete 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Vetemygga



Figur 15. Andel kärnor (%) som angripits av röd- respektive gul vetemygga i höst- och vårvete 1979–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Stråknäckare

Tabell 3. Angrepp av stråknäckare i höstvetes områdesvis under våren (DC 31–32) och sommaren (DC 75) 2016. Bekämpningströskeln under våren är 20 % angripna skott. Skadetröskeln vid sommargradering är index 35.

Område	Vårgradering 2016			Sommargradering 2016		
	Antal fält	Antal fält över bekämpnings-tröskeln	Medel angripna skott (%)	Antal fält	Antal fält över index 35	Medel index
Halland	7	1	7	7	0	8
NV Skåne	7	0	1	7	0	3
SV Skåne	16	0	1	15	0	4
M Skåne	7	0	1	4	0	3
SÖ Skåne	13	0	1	10	0	11
NÖ Skåne	10	1	8	9	0	10
Blekinge	6	0	6	6	0	15

Tabell 4. Angrepp av stråknäckare i höstvetes under våren (DC 31–32) och sommaren (DC 75) 2004–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge. Bekämpningströskeln under våren är 20 % angripna skott. Skadetröskeln vid sommargradering är index 35.

År	Vårgradering 2004-2016		Sommargradering 2004-2016	
	Medel angripna skott (%)	Fält över bekämpningströskeln (%)	Medel index	Fält över index 35 (%)
2004	6	8	14	4
2005	8	16	22	15
2006	8	10	13	2
2007	9	8	15	4
2008	7	7	7	0
2009	6	2	15	5
2010	0	0	14	8
2011	0	0	14	2
2012	6	2	22	23
2013	1	0	20	9
2014	2	2	13	8
2015	2	0	4	0
2016	3	8	8	0

Råg

Sammanfattning

Större angrepp av **sköldfläcksjuka** noterades i början av säsongen, men p.g.a. torkan mattades utvecklingen av under junimånad. Angreppen av **brunrost** var små under april och maj och utvecklades måttligt under juni vilket medförde att slutangreppen blev små, lägre än under de senaste fyra åren. Angrepp av **svartrost** rapporterades in från enstaka fält. Angreppsgraden av **mjöldagg** var mycket liten under hela säsongen. Förekomsten av **mjöldryga** var ganska liten.

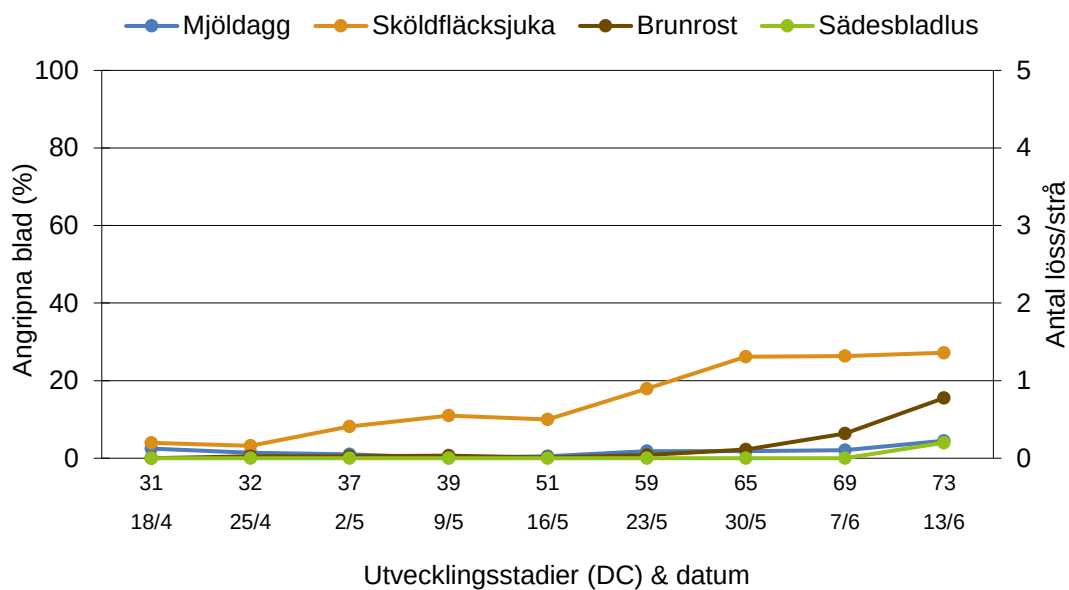
Den torra och relativt varma maj månad gynnade **tripsen** och ca 1/3 del av varningsfälten överskred bekämpningströskeln (0,5-1 trips/strå). Förekomsten av **bladlöss** var liten och inget av varningsfälten hade något bekämpningsbehov.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 5. Områdesvis sortfördelning av varningsfälten i råg 2016.

Område	SU Bonelli	Brasetto	SU Forsetti	Herakles	Marcelo	Palazzo	Totalt
Halland	-	-	-	-	-	-	0
NV Skåne	-	1	-	-	-	-	1
SV Skåne	-	1	-	-	-	1	2
M Skåne	1	1	1	-	1	1	5
SÖ Skåne	-	1	-	1	-	-	2
NÖ Skåne	-	1	-	1	-	1	3
Blekinge	-	-	-	-	1	-	1
Totalt	1	5	1	2	2	3	14

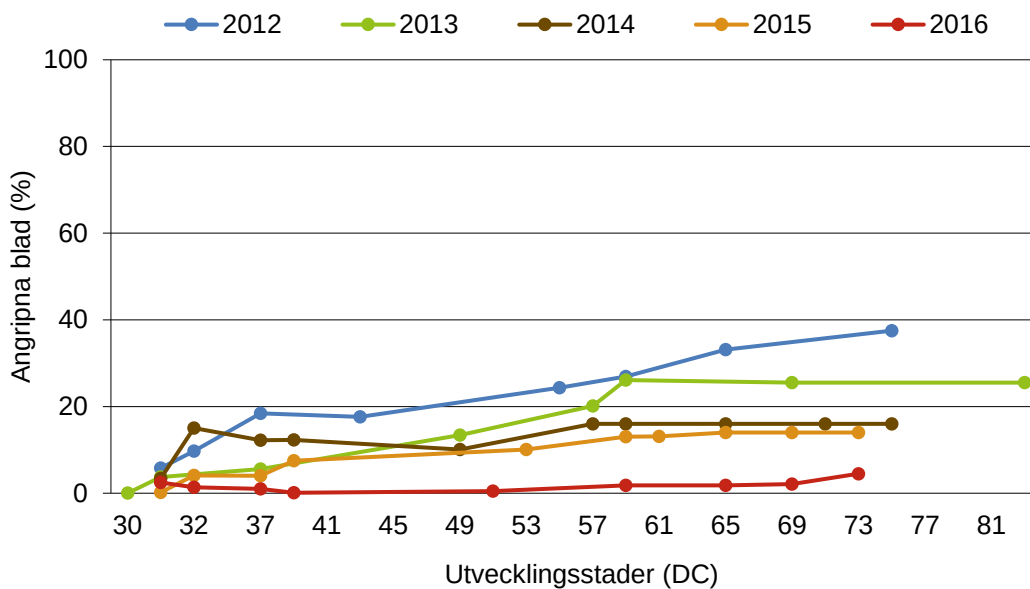
Utveckling av skadegörare i råg 2016



Figur 16. Skadegörarutveckling i råg 2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

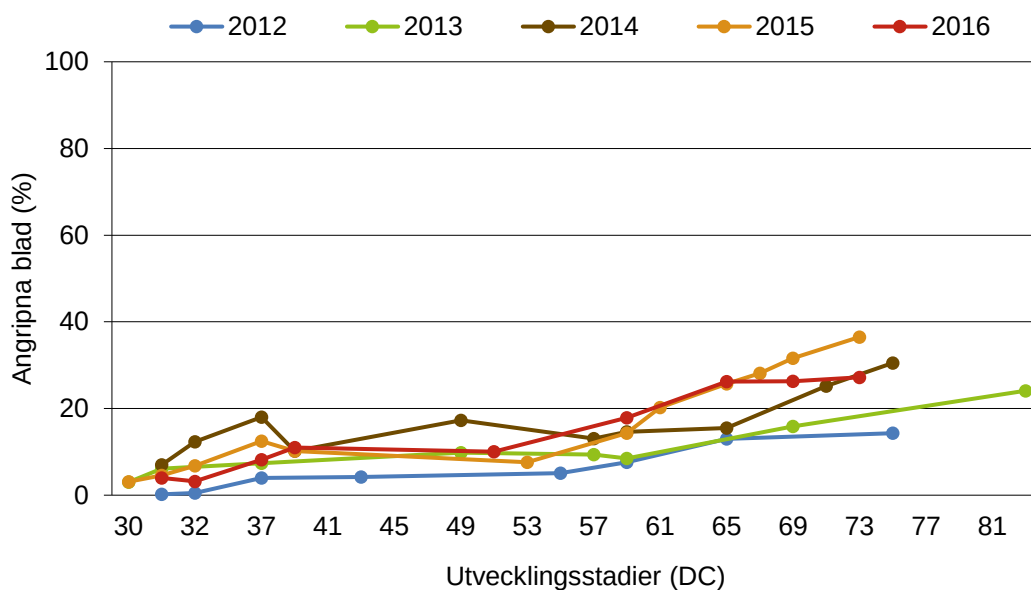
Årsvisa jämförelser i råg

Mjöldagg



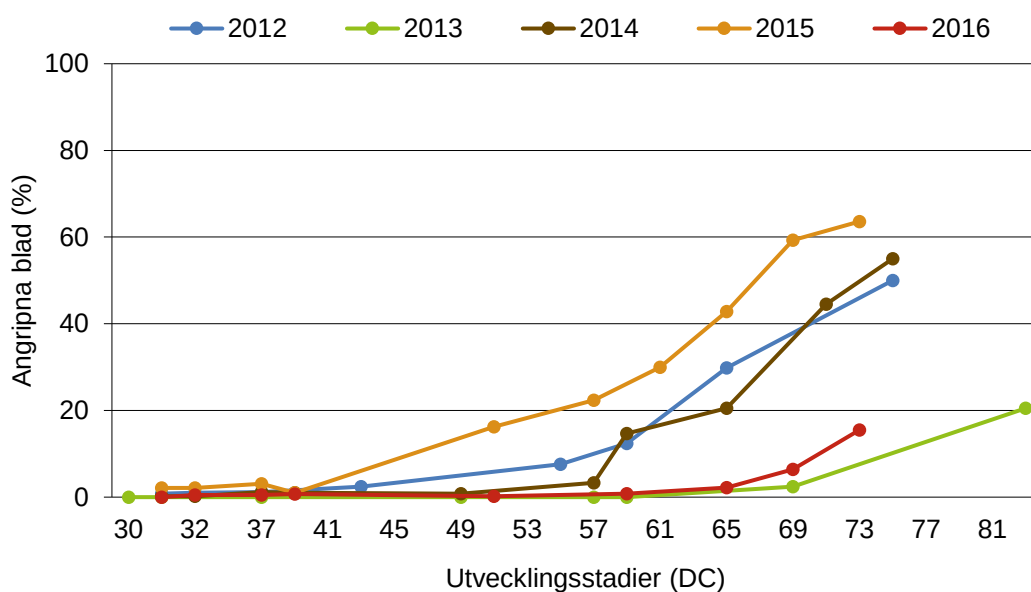
Figur 17. Utveckling av mjöldagg i råg 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka



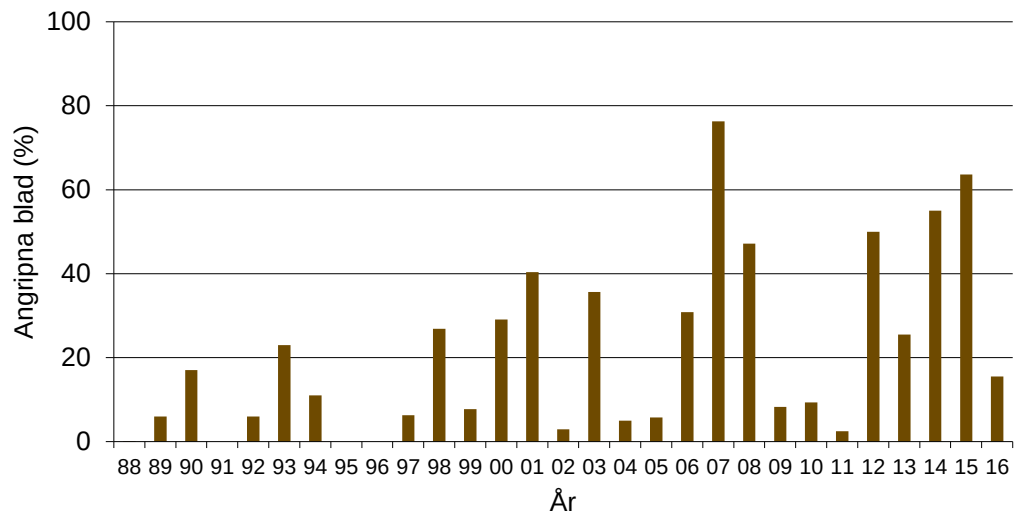
Figur 18. Utveckling av sköldfläcksjuka i råg 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brunrost



Figur 19. Utveckling av brunrost i råg 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brunrost



Figur 20. Slutangrepp av brunrost i råg 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Rågvete

Sammanfattning

Under 2015 noterades två nya gulrostraser som angriper rågvete, vilket medför att alla sorter utom Borwo är mottagliga för gulrost. I mitten av april förekom sporulerande **gulrost** i ca hälften av prognosfälten. Till en början ökade gulrosten, men det varma och torra vädret under maj missgynnade gulrosten och utvecklingen gick därför långsamt. Slutangreppen blev ganska stora, men hade blivit större om inte vädret varit ogynnsamt. Det förekom även enstaka fält med axangrepp. Angreppsgraden av **brunrost** var låg jämfört med 2015, endast enstaka fält med starkare angrepp noterades. Den torra våren bidrog till att **sköldfläcksjuka** och **bladfläcksvampar** endast förekom i mycket liten omfattning. Årets **mjöldaggs**angrepp var i nivå med 2015 års relativt låga nivå, men enstaka fält nådde bekämpningströskeln.

Angreppen av **stråknäckare** under vår och sommar var små och klart under bekämpningströskeln.

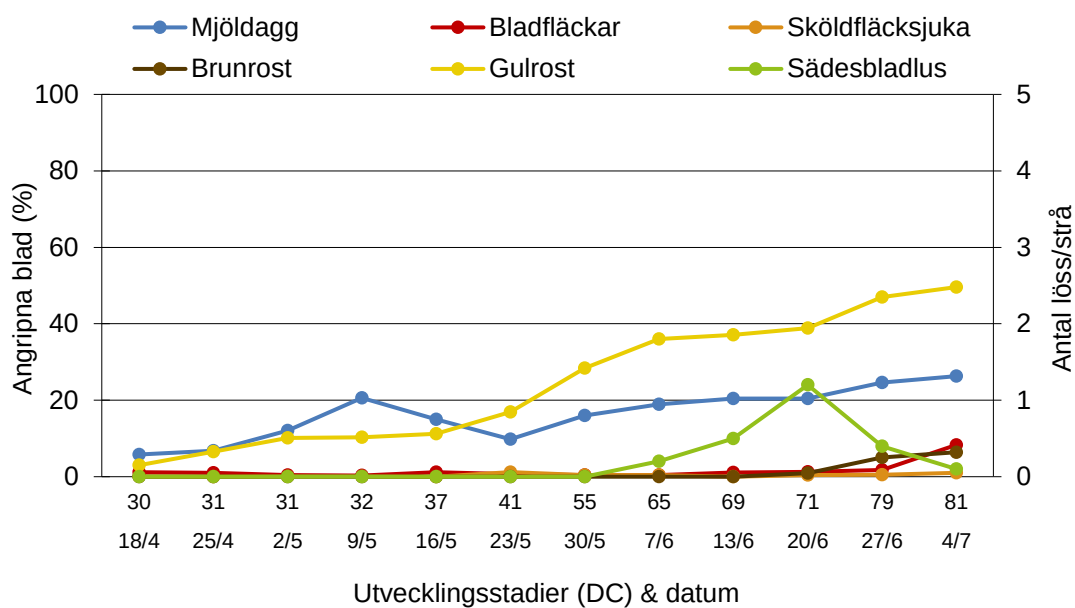
Sädesbladlöss noterades i fält under hela juni månad, men endast något enstaka varningsfält uppnådde bekämpningströskeln. **Trips** noterades i åtta varningsfält varav fyra uppnådde bekämpningströskeln.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 6. Områdesvis sortfördelning av varningsfälten i rågvete 2016.

Område	Borwo	Empero	Remiko	Sequenz	Totalt
Halland	-	1	-	2	3
NV Skåne	-	-	-	1	1
SV Skåne	1	1	-	1	3
M Skåne	-	-	-	1	1
SÖ Skåne	-	-	-	2	2
NÖ Skåne	-	-	1	1	2
Blekinge	-	-	-	1	1
Totalt	1	2	1	9	13

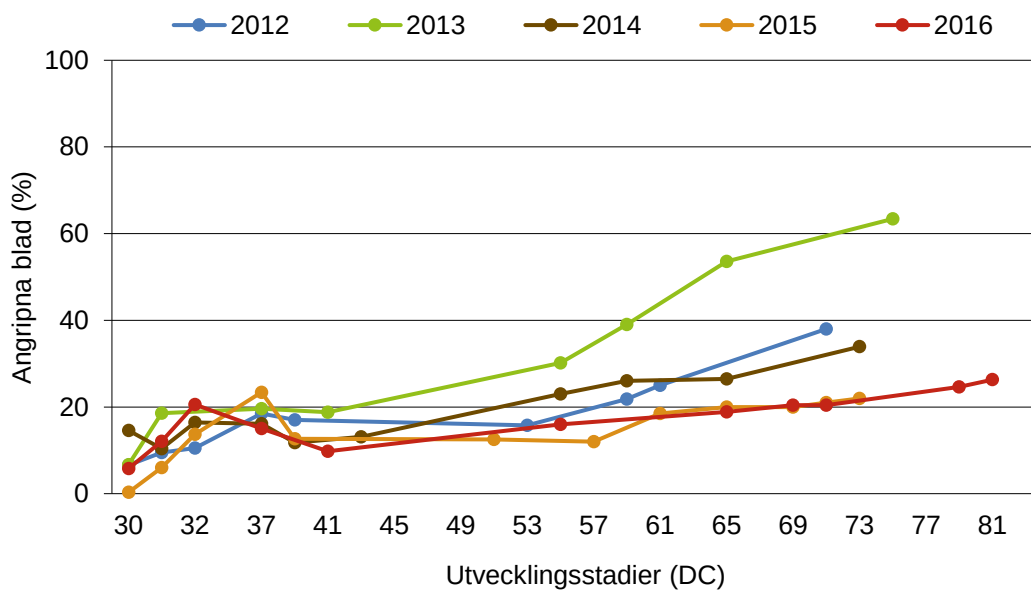
Utveckling av skadegörare i rågvete 2016



Figur 21. Skadegörarutveckling i rågvete 2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

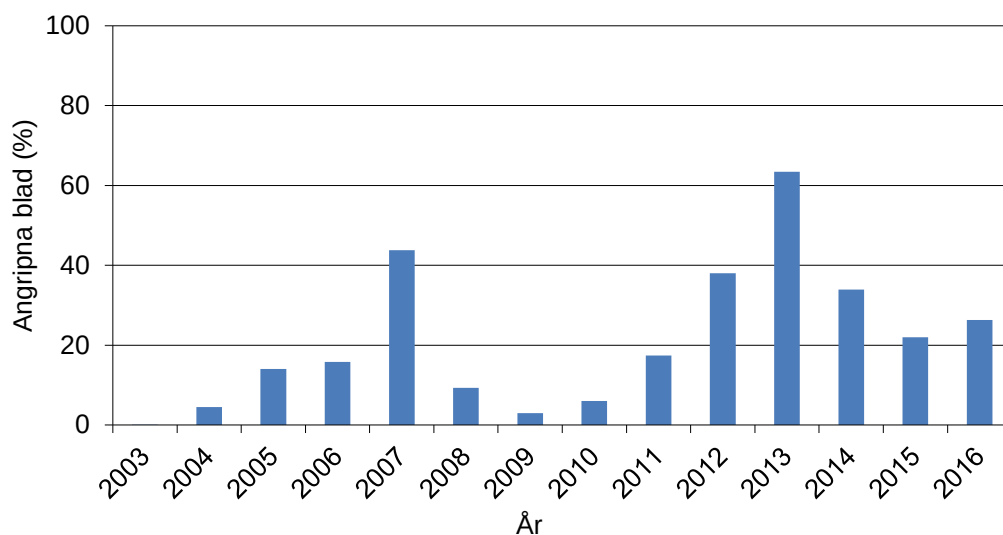
Årsvisa jämförelser i rågvete

Mjöldagg



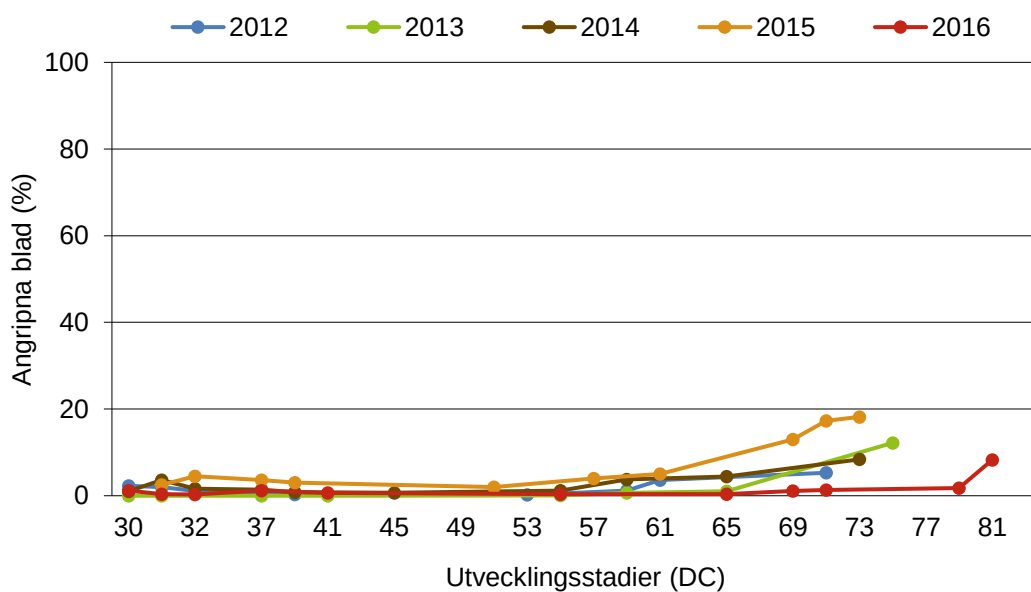
Figur 22. Utveckling av mjöldagg i rågvete 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Mjöldagg



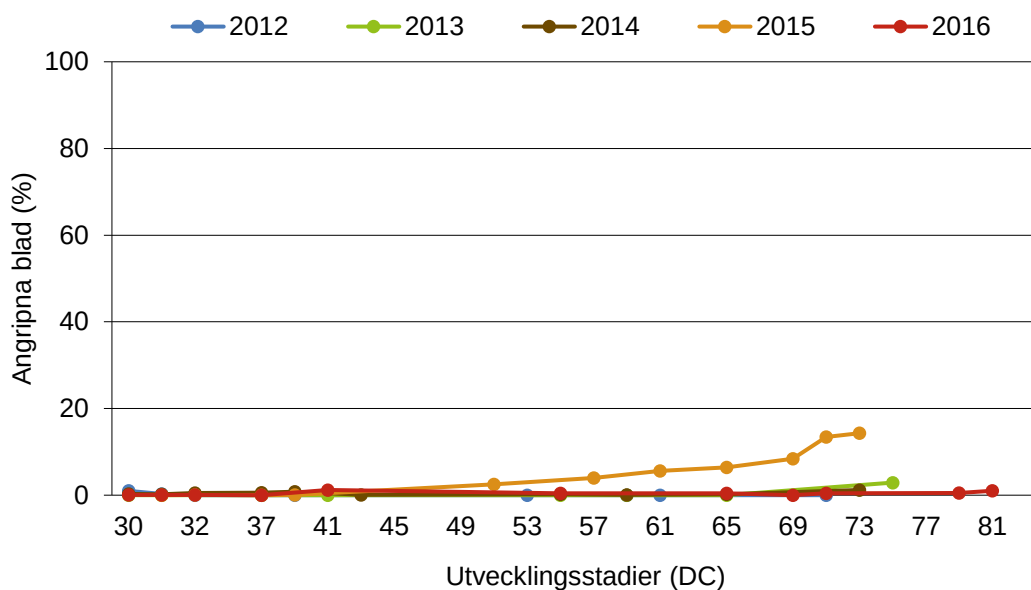
Figur 23. Slutangrepp (DC 73-83) av mjöldagg i rågvete 2003–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Bladfläcksvampar



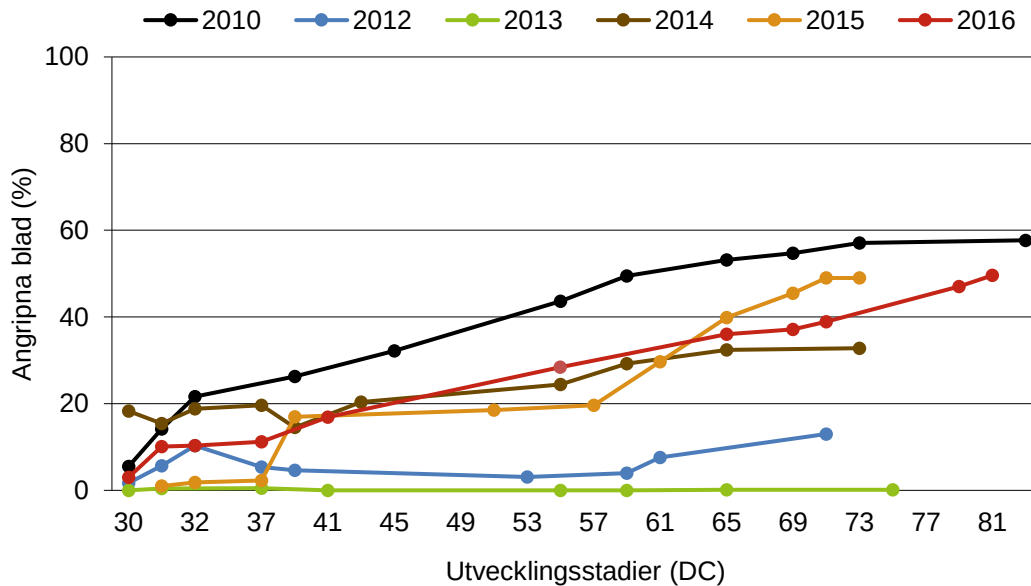
Figur 24. Utveckling av bladfläcksvampar i rågvete 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka



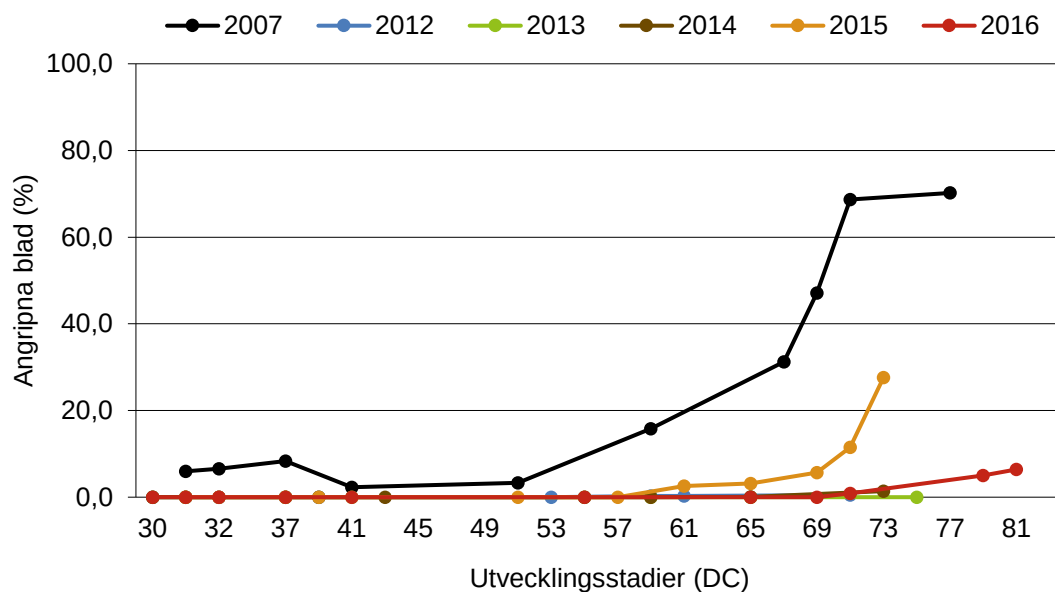
Figur 25. Utveckling av sköldfläcksjuka i rågvete 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Gulrost



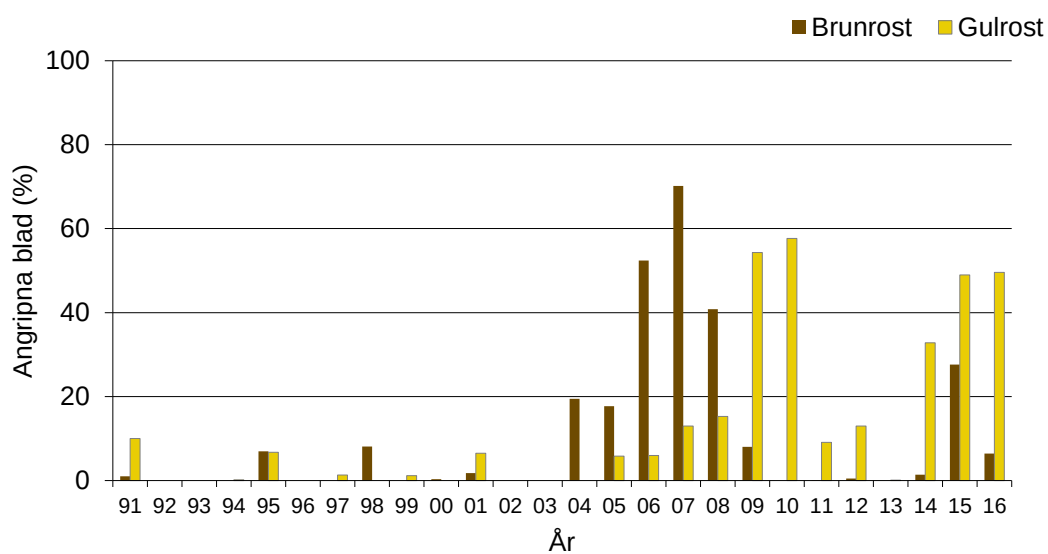
Figur 26. Utveckling av gulrost i rågvete 2010, 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brunrost



Figur 27. Utveckling av brunrost i rågvete 2007, 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Brun- och gulrost



Figur 28. Slutangrepp (DC 73-83) av brun- och gulrost i rågvete 1991–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Stråknäckare

Tabell 7. Angrepp av stråknäckare i rågvete under våren (DC 31–32) och sommaren (DC 75) 2004–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge. Bekämpningströskeln under våren är 20 % angripna skott. Skadetröskeln vid sommargradering är index 35.

År	Vårgradering 2004-2016		Sommargradering 2004-2016	
	Medel angripna skott (%)	Fält över bekämpningströskeln (%)	Medel index	Fält över index 35 (%)
2004	5	0	10	8
2005	8	8	16	0
2006	12	14	12	0
2007	7	14	14	17
2008	9	17	7	0
2009	3	0	7	0
2010	2	0	22	14
2011	0	0	11	0
2012	5	0	13	13
2013	1	0	15	0
2014	0	0	8	0
2015	2	0	7	0
2016	1	0	7	0

Höstkorn

Sammanfattning

Inga noteringar om **rödsotvirus** (BYDV) gjordes i höstkorn under 2016. Orsakerna till detta var små förekomster av löss under hösten 2015, normala temperaturer under september och oktober samt den sena skörden 2015, vilket medförde att höstsådden inte blev ovanligt tidig.

I år, precis som under 2015, var **kornrost** var den mest betydelsefulla svampsjukdomen, även om slutangreppen inte blev fullt så stora som i fjol. Utvecklingen gick relativt långsam fram till mitten av maj för att sedan öka, framför allt i juni då temperaturen var optimal för kornrosten. Större angrepp sågs främst i hybridsorterna, som t ex Wootan och Trooper. Angrepp av **mjöldagg** fanns i några varningsfält redan i mitten av april men utvecklades inte nämnvärt och slutangreppen låg i nivå med de senaste åren. Enstaka angrepp av **ramularia bladfläck** noterades. Förekomsten av **kornets bladfläcksjuka** och **sköldfläcksjuka** var mycket liten.

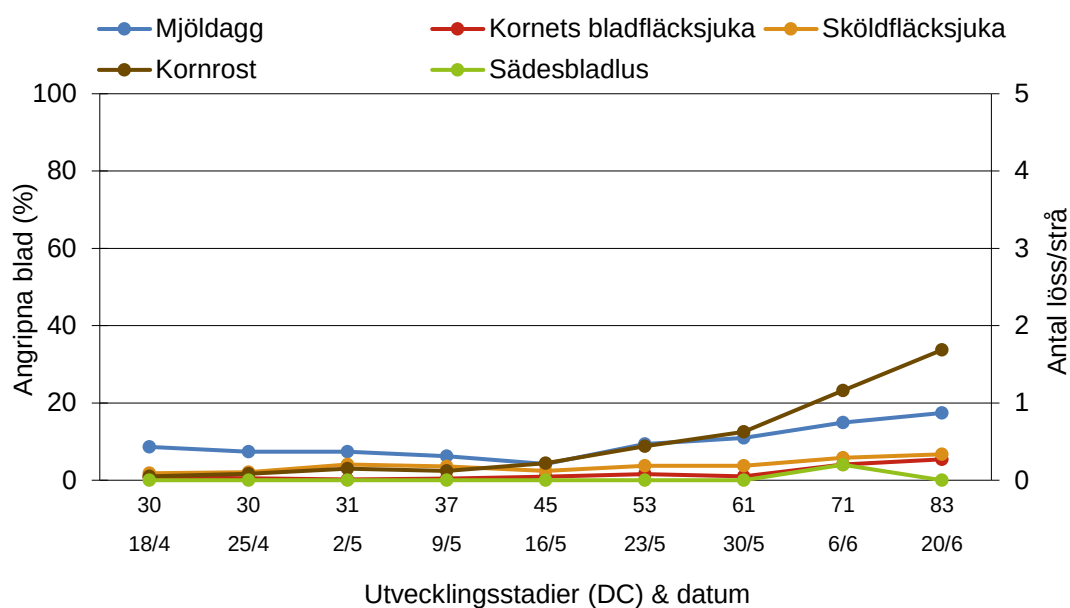
Mindre mängder **bladlöss** noterades i ca hälften av varningsfälten, men de uppträdde först när de flesta plantorna passerat blomningen och dess betydelse var liten. Varierande mängd av **trips** förekom i en del fält och ca 20 % av fälten överskred bekämpningströskeln, 0,5-1 trips/strå. Tripsskador i varierande nivå noterades i flertalet fält.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 8. Områdesvis sortfördelning av varningsfälten i höstkorn 2016.

Område	Apropos	Frigg	Matros	Wootan	Totalt
Halland	-	-	1	-	1
NV Skåne	1	1	-	1	3
SV Skåne	-	2	1	1	4
M Skåne	-	-	-	-	0
SÖ Skåne	2	-	2	-	4
NÖ Skåne	1	-	1	-	2
Blekinge	1	-	-	-	1
Totalt	5	3	5	2	15

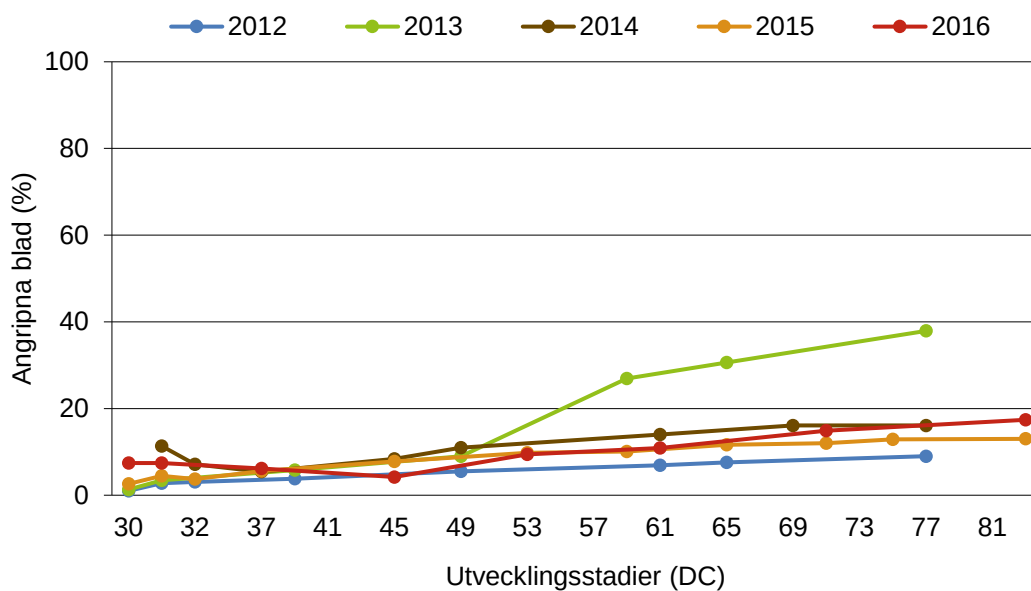
Utveckling av skadegörare i höstkorn 2016



Figur 29. Skadegörarutveckling i höstkorn 2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

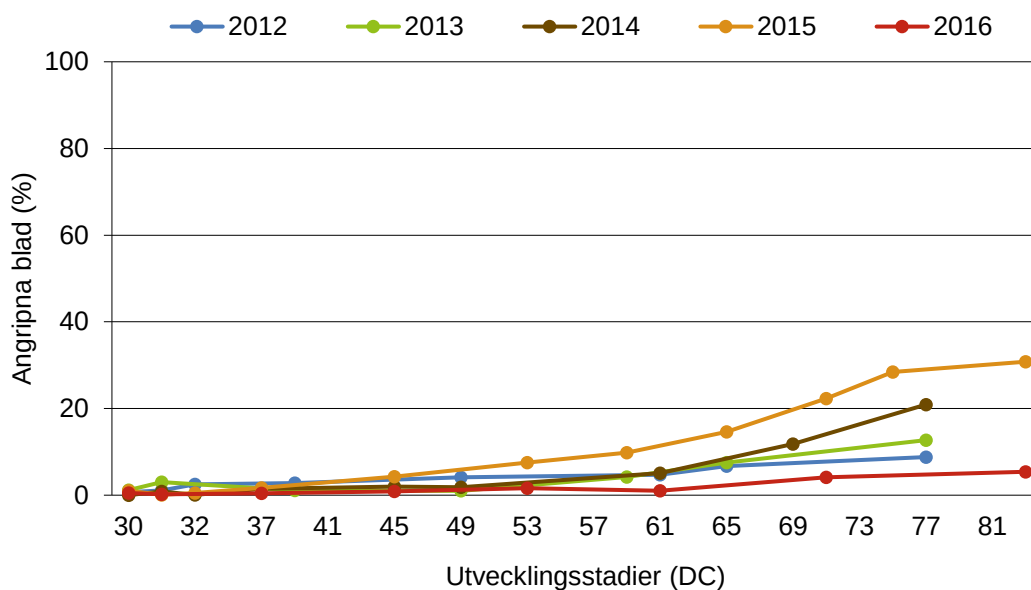
Årsvisa jämförelser i höstkorn

Mjöldagg



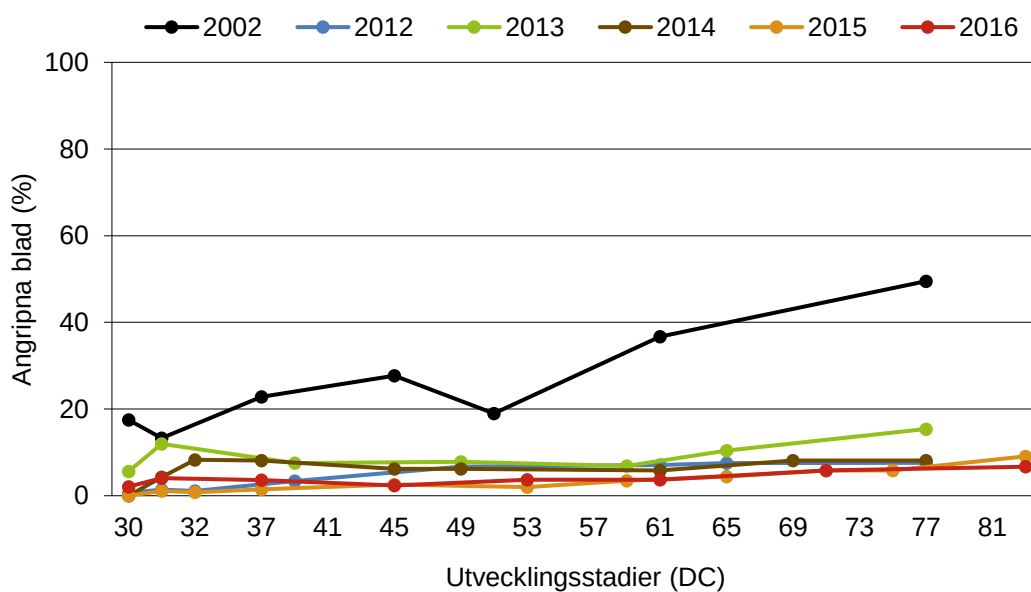
Figur 30. Utveckling av mjöldagg i höstkorn 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornets bladfläcksjuka



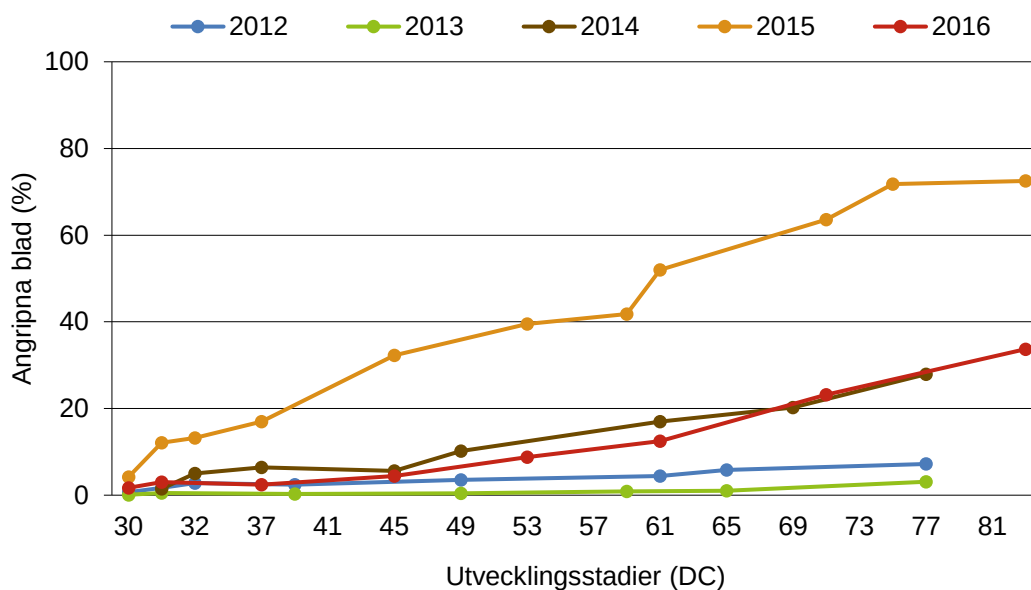
Figur 31. Utveckling av kornets bladfläcksjuka i höstkorn 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka

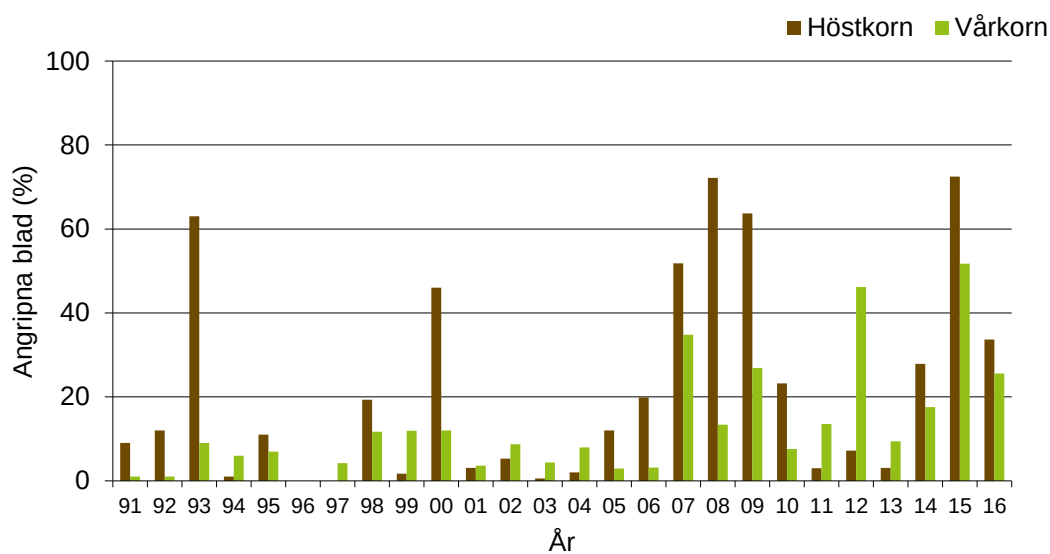


Figur 32. Utveckling av sköldfläcksjuka i höstkorn 2002, 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornrost

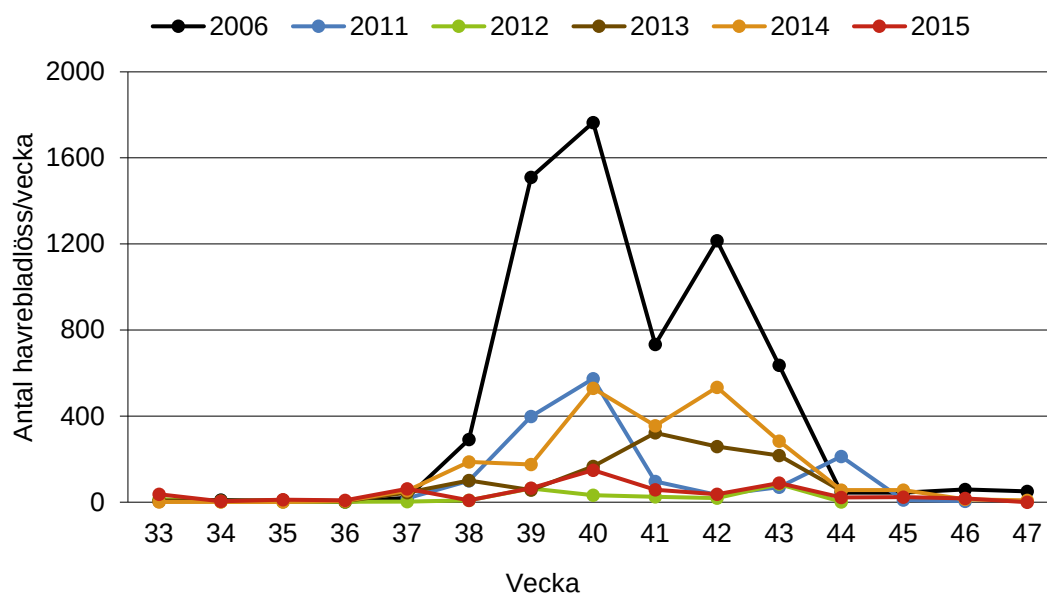


Figur 33. Utveckling av kornrost i höstkorn 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.



Figur 34. Slutangrepp (DC 75–83) av kornrost i höst- och vårkorn 1991–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Havrebladlöss i sugfällan i Alnarp – höstsmitta av rödsotvirus



Figur 35. Veckovis förekomst av havrebladlöss under hösten (mitten av augusti till slutet av november) i sugfällan på Alnarp 2006, 2011-2015.

Vårvete

Sammanfattning

De första noteringarna av **gulrost** rapporterades in först i slutet av maj, men på grund av det ogynnsamma vädret under maj hejdades utvecklingen och slutangreppen blev klart lägre än under de senaste åren. Ingen förekomst av **brunrost** i varningsfälten under 2016. På grund av den torra försommaren blev det mycket små angrepp av **svartpricksjuka**. Endast små angrepp av **vetets bladfläcksjuka** (DTR) noterades under 2016. Angreppsnivån av **mjöldagg** höll sig till en början på en låg nivå men i slutet av juni ökade mjöldaggen och slutangreppen blev högre än 2015, och i nivå med 2013-2014.

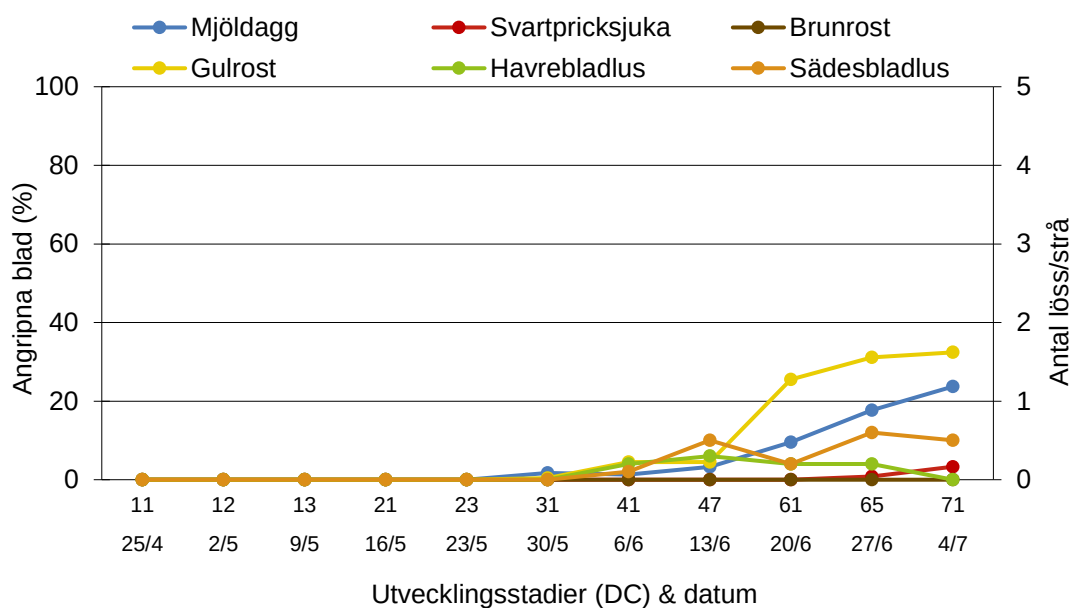
Sädesbladlöss noterades i alla prognosfält, ca 30 % av fälten överskred bekämpningströskeln. I samtliga prognosfält förekom även **havrebladlöss** och enstaka fält överskred bekämpningströskeln. Under de första veckorna i juni noterades **sädesbladbaggens** larver i flera fält.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 9. Områdesvis sortfördelning av varningsfälten i vårvete 2016.

Område	Alderon	Diskett	Quarna	Triso	Totalt
Halland	-	1	2	-	3
NV Skåne	-	-	1	-	1
SV Skåne	-	-	-	-	0
M Skåne	-	-	-	-	0
SÖ Skåne	1	-	-	-	1
NÖ Skåne	-	1	-	1	2
Blekinge	-	1	-	1	2
Totalt	1	3	3	2	9

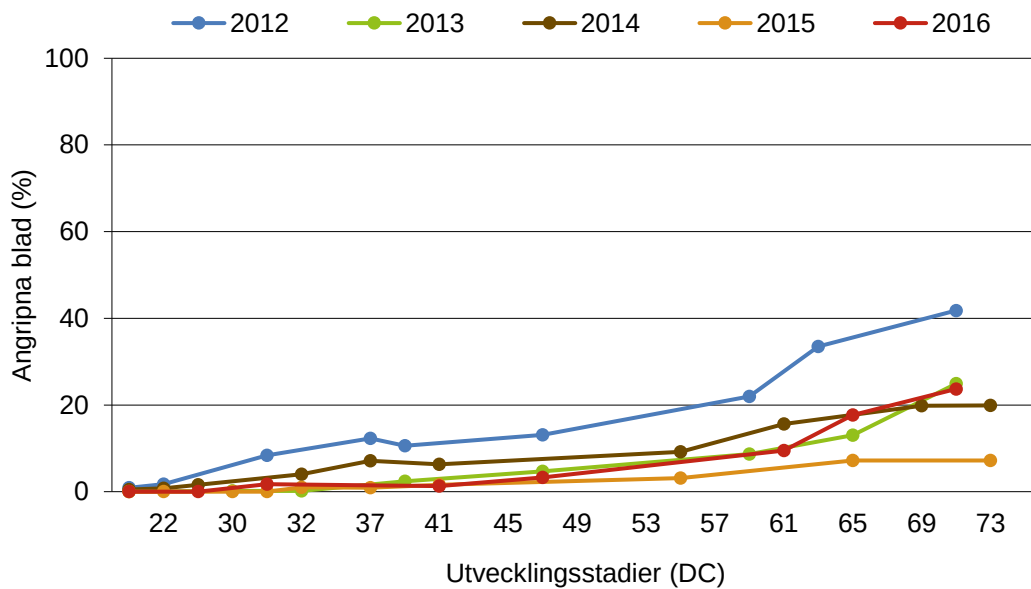
Utveckling av skadegörare i vårvete 2016



Figur 36. Skadegörarutveckling i vårvete 2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

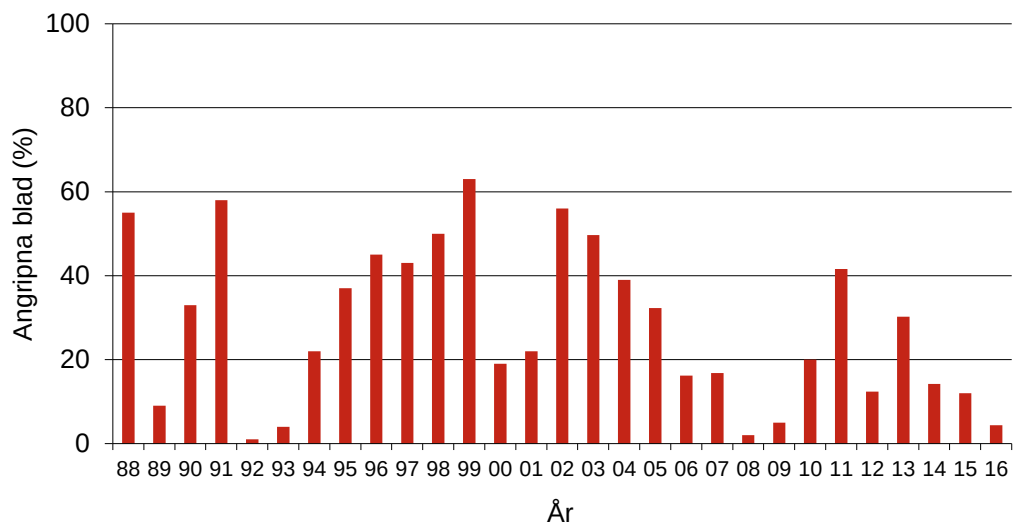
Årsvisa jämförelser i vårvete

Mjöldagg



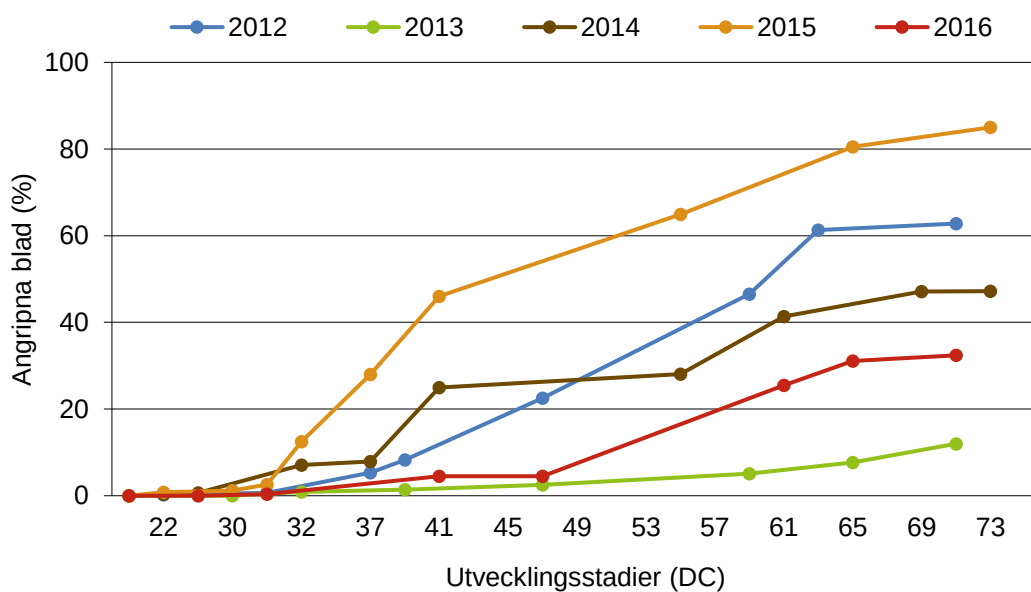
Figur 37. Utveckling av mjöldagg i vårvete 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Svartpricksjuka



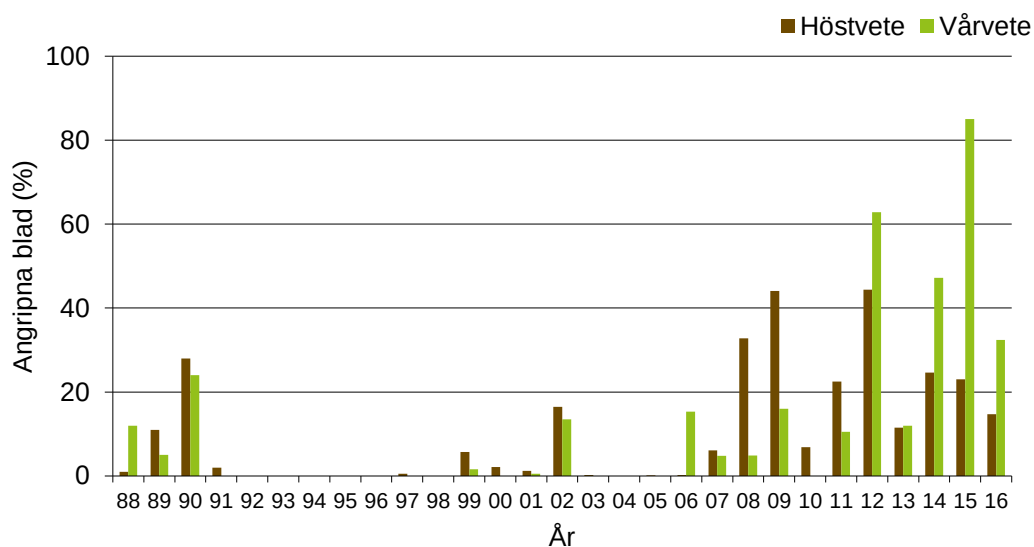
Figur 38. Slutangrepp (DC 73–83) av svartpricksjuka i vårvete 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Gulrost



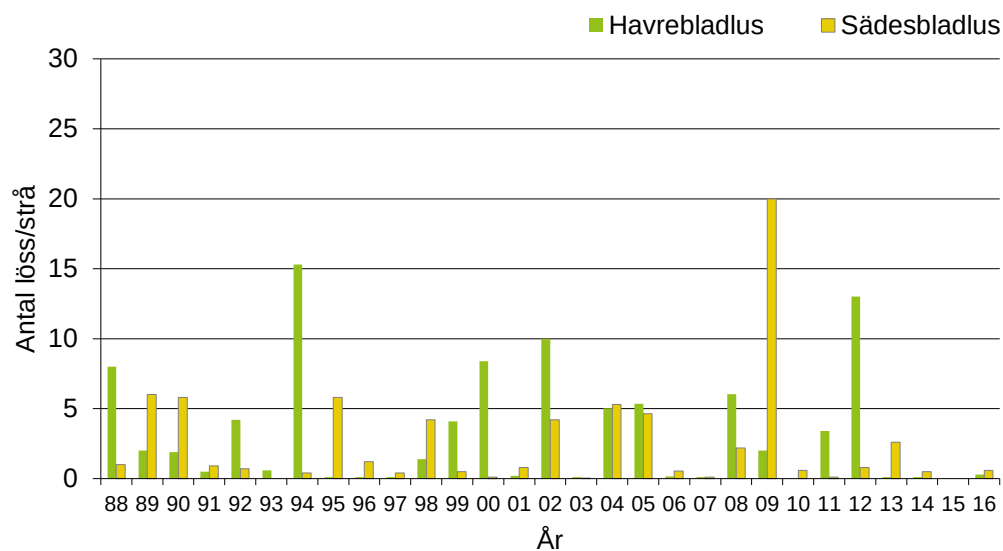
Figur 39. Utveckling av gulrost i vårvete 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Gulrost



Figur 40. Slutangrepp (DC 73–83) av gulrost i höst- och vårvete 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge. Årligen inventeras ca 10 vårvetefält och 80 höstvetefält.

Bladlöss



Figur 41. Genomsnittligt maxangrepp av havre- och sädesbladlus i vårvete 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Vårkorn

Sammanfattning

Första angreppen av **kornrost** noterades relativt sent (månadsskiftet maj-juni) och ökade i många fält först under slutet av juni och in i juli. Slutangreppen blev i nivå med 2014, vilket är betydligt lägre än i fjol. Bladfläcksvamparna missgynnades av det torra vädret under maj och juni. Begynnande angrepp av **kornets bladfläcksjuka** noterades under senare delen av maj i enstaka fält. Angreppsnivån förblev mycket låg i de flesta prognosfält under säsongen. Slutangreppen blev lägre än de senaste fem åren. Små förekomster av **sköldfläcksjuka** noterades redan i mars, men utvecklades inte vidare. **Ramularia bladfläck** förekom endast i enstaka fält i mycket låga nivåer. **Mjöldagg** förekom i mottagliga sorter, som till exempel Propino, och noterades från slutet av maj. Slutangreppen, för mottagliga sorter, låg i nivå med 2015 års slutangrepp, vilket var något högre än under 2012-2014.

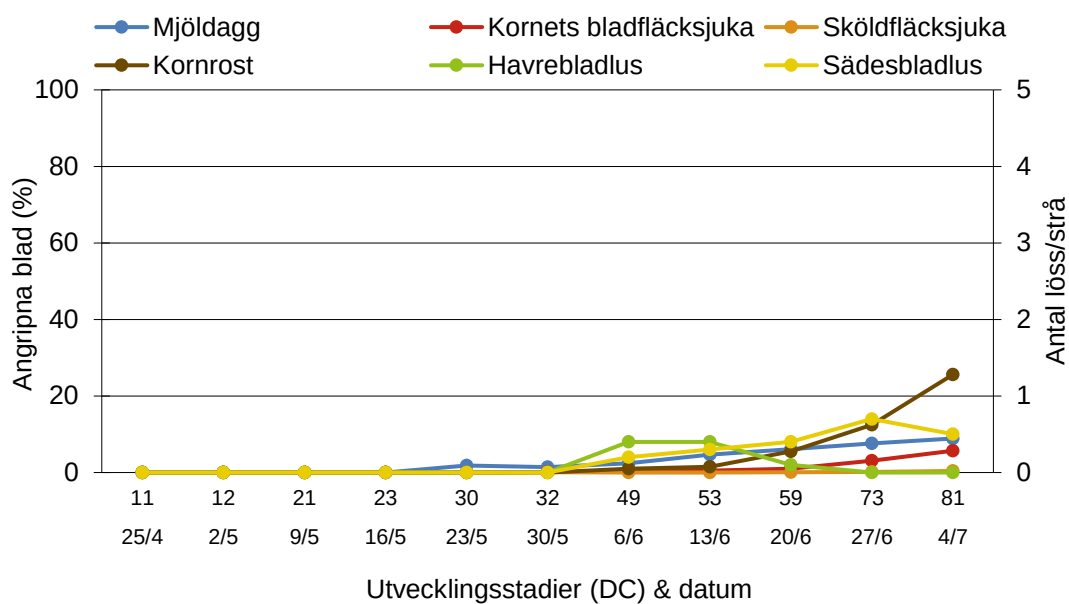
Havrebladlöss och **sädesbladlöss** började noteras i slutet av maj. Havrebladlössen ökade sakta på fram till mitten av juni för att sedan avta, medan sädesbladlössen ökade ytterligare under hela juni månad. Trots det varma försommarsvädret blev angreppen ganska små och endast enstaka varningsfält uppnådde bekämpningströskeln. Endast få **grönstrimmiga gräsbladlöss** observerades i varningsfälten.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 10. Områdesvis sortfördelning av varningsfälten i vårkorn 2016.

Område	Anakin	KWS Irina	Luhkas	RGT Planet	Propino	Quench	Salome	Sanette	Tamtam	Totalt
Halland	-	-	1	-	4	1	-	-	-	6
NV Skåne	-	2	-	1	5	-	1	-	1	10
SV Skåne	-	4	-	1	5	3	-	1	-	14
M Skåne	1	1	1	1	-	1	1	-	-	6
SÖ Skåne	1	5	-	1	3	2	-	-	1	13
NÖ Skåne	1	2	-	-	1	-	-	-	1	5
Blekinge	1	-	-	-	1	-	1	-	1	4
Totalt	4	14	2	4	19	7	3	1	4	58

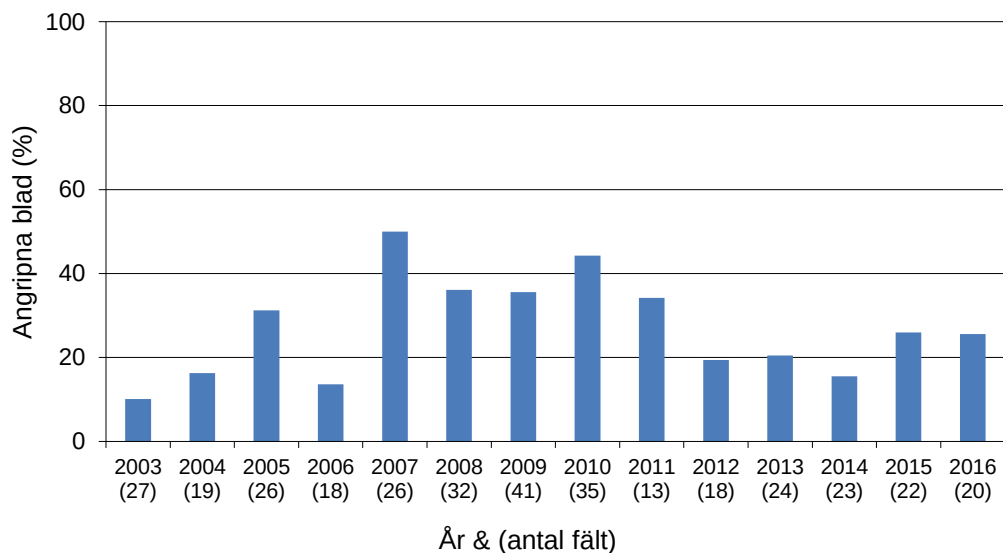
Utveckling av skadegörare i vårkorn 2016



Figur 42. Skadegörarutveckling i vårkorn 2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

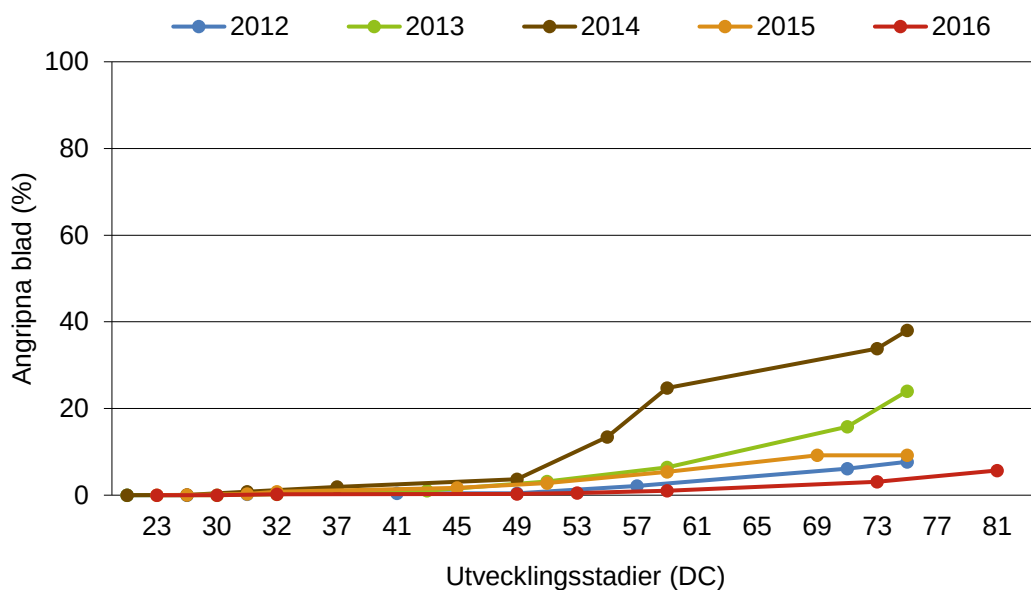
Årsvisa jämförelser i vårkorn

Mjöldagg



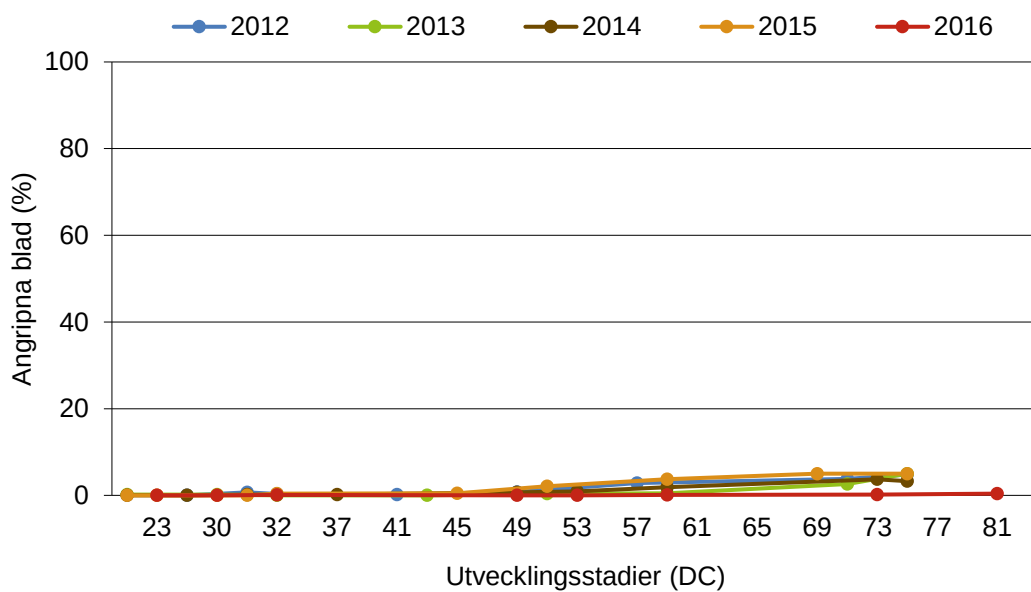
Figur 43. Slutangrepp av mjöldagg i sorter utan Mlo-resistens i vårkorn 2003–2016. Antal fält inom parentes. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornets bladfläcksjuka



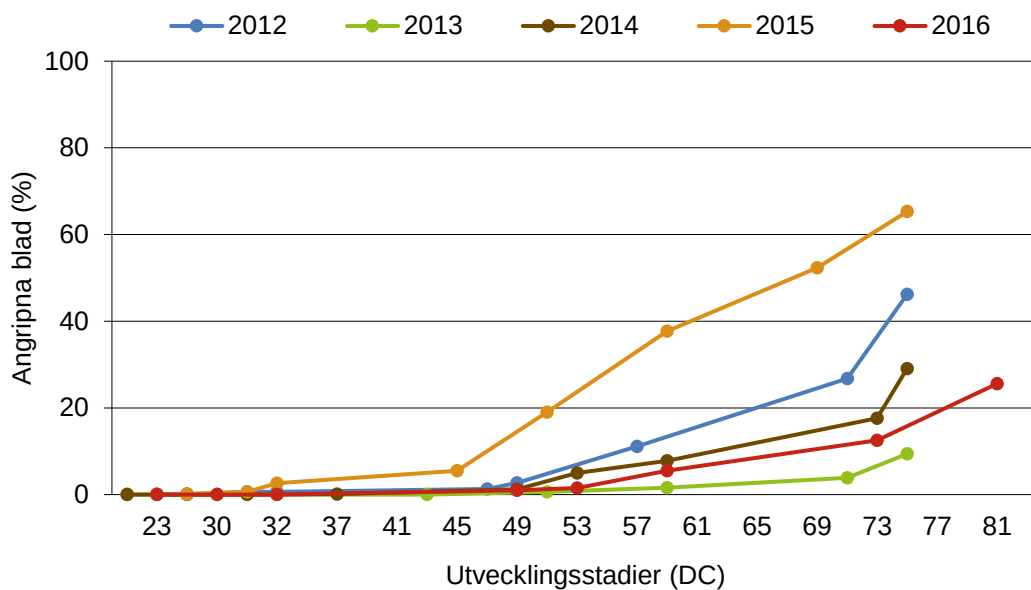
Figur 44. Utveckling av kornets bladfläcksjuka i vårkorn 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sköldfläcksjuka

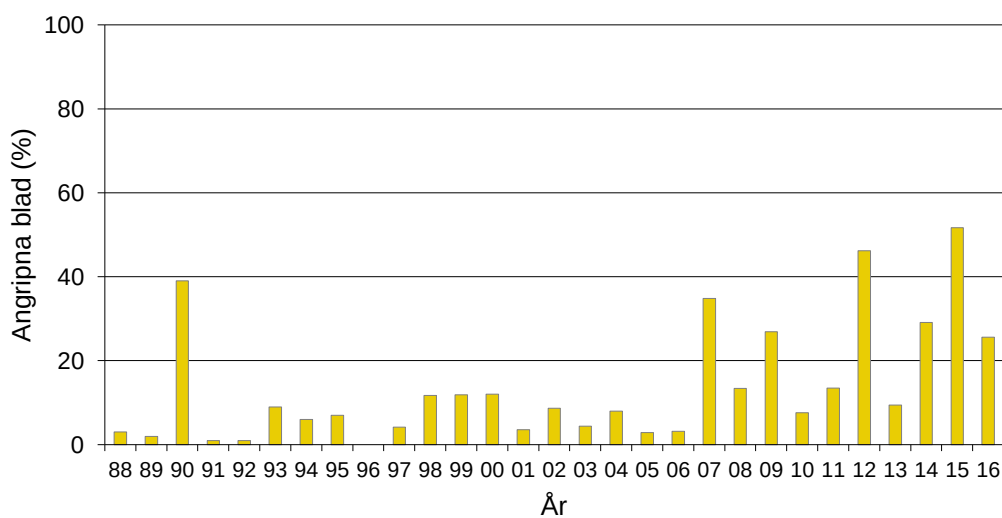


Figur 45. Utveckling av sköldfläcksjuka i vårkorn 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Kornrost

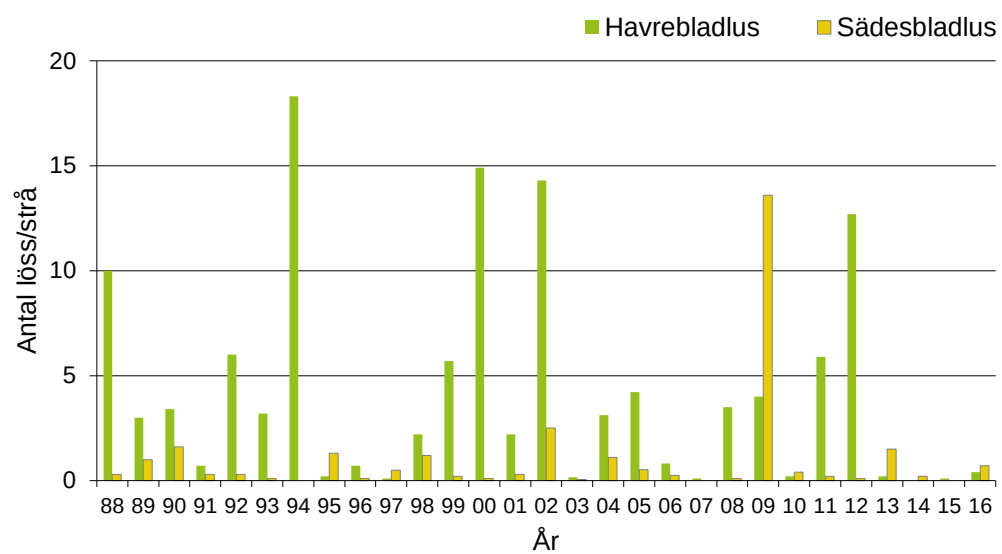


Figur 46. Utveckling av kornrost i vårkorn 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.



Figur 47. Slutangrepp (DC 75–83) av kornrost i vårkorn 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Blادلöss



Figur 48. Genomsnittligt maxangrepp av havre- och sädesbladlus i vårkorn 1988–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Havre

Sammanfattning

Angreppen av **havrens bladfläcksjuka** och **mjöldagg** blev något starkare än under de senaste åren, men angreppen kom sent och hade därför endast liten betydelse. Angreppen av **axfusarios** var små och DON-halterna generellt låga. Ingen **kronrost** hittades i prognosfälten i år.

Små förekomster av **bladbakterios** noterades i enstaka fält.

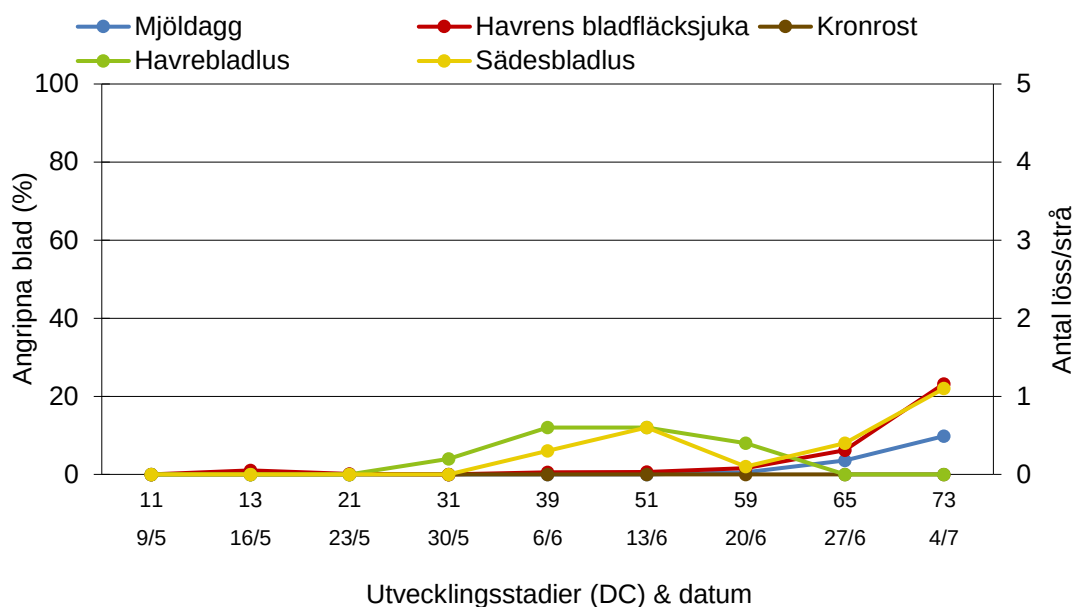
De första **havrebladlössen** noterades i slutet av maj, medan **sädesbladlössen** började noteras en vecka senare. Ett par varningsfält gick över bekämpningströskeln. **Grönstrimmig gräsbladlus** förekom endast i enstaka fält och i låga nivåer. Enstaka angrepp av **fritfluga** noterades i Halland. Den 20 maj hade samtliga observerade platser passerat 90 daggrader, vilket är ca en vecka tidigare än 2015. Samtliga varningsfält hade passerat 1,5 bladstadiet vid 90 daggrader.

Omfattning och sortfördelning

Tabell 11. Områdesvis sortfördelning av varningsfälten i havre 2016.

Område	Belinda	Galant	Gunhild	Heinrich	Symphony	Totalt
Halland	-	3	-	-	1	4
NV Skåne	-	2	-	-	1	3
SV Skåne	-	-	-	1	-	1
M Skåne	-	-	-	-	-	0
SÖ Skåne	-	-	-	-	-	0
NÖ Skåne	-	-	1	-	1	2
Blekinge	1	-	-	-	-	1
Totalt	1	5	1	1	3	11

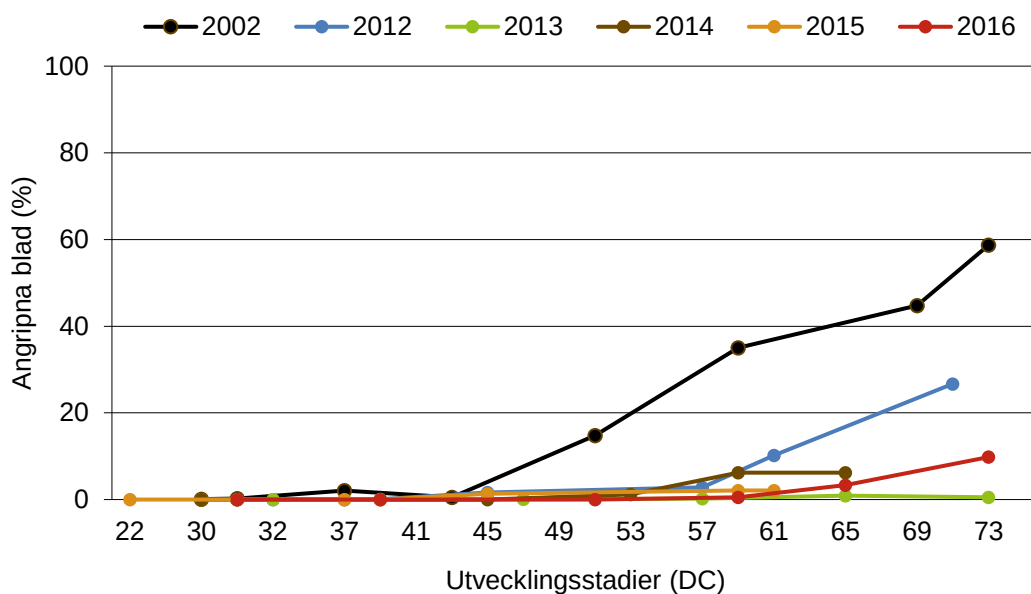
Utveckling av skadegörare i havre 2016



Figur 49. Skadegörarutveckling i havre 2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

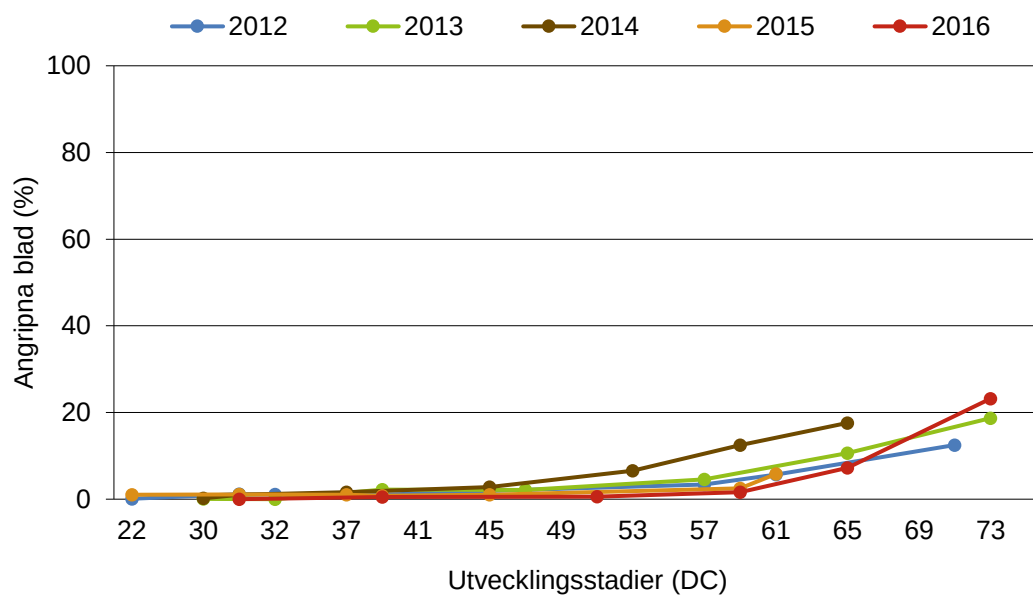
Årsvisa jämförelser i havre

Mjöldagg



Figur 50. Utveckling av mjöldagg i havre 2002, 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Havrens bladfläcksjuka



Figur 51. Utveckling av havrens bladfläcksjuka i havre 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Höstraps

Sammanfattning

Skörderesultatet för höstrapsen i Skåne, Blekinge och Halland 2016 var i genomsnitt ca 3000 kg/ha, vilket är ca 1000 kg/ha lägre jämfört med 2015. Det finns många orsaker till den låga skörden, ogynnsamt väder under hela odlingssäsongen där torkan under försommaren hade betydelse, men även ovanligt stora skador av blygrå rapsvivel och skidgallmygga har haft betydelse på många håll.

Inflygningen av rapsjordloppa följdes genom gulskålar i 21 fält i Skåne och Blekinge under hösten 2015. Angrepp av **rapsjordloppa** förekommer i cykler med ca sju års mellanrum och populationen nådde under 2014 en rekordhög topp och populationen är nu på väg ner. Inflygningen av rapsjordloppan var ganska stor hösten 2015, men mindre än året innan. Plantundersökningarna på våren visade på fortsatt ganska stora angrepp, 3,5 larver per planta, vilket är lägre än fjolårets mycket höga värde. Variationen var dock stor, mellan 0,1-15,9 larver per planta. Den normalvarma hösten gjorde också att **lilla kålflugans** larver (tredje generationen) endast förekom i mindre omfattning jämfört med under den varma hösten 2014.

Veckovisa graderingar under våren gjordes i 13 fält (två i NV Skåne, sju i SV Skåne, ett i M Skåne, två i SÖ Skåne och ett i Blekinge).

Rapsbaggarna började flyga ut senare delen av april, men inflygning var ganska liten och avtog sedan på grund av dåligt väder och förekomsten i prognosfälten blev låg. Redan vid rapsskörden 2015 noterades mycket stora förekomster av **blygrå rapsvivar** i den skördade varan och på gula föremål i dess omgivning. Detta medförde att en mycket stor population av blygrå rapsvivel flög in till blommande rapsfält på våren 2016 från sina övervintringsplatser. Höstrapsen blommade under maj månad, som var väldigt torr och varm, dvs. gynnsamt väder för insekter. För att följa inflygningen av vivlar placerades gulskålar ut i sju rapsfält under april månad. Inflygningen av blygrå rapsviveln var samlad och skedde främst under de två första veckorna i maj, vilket var när höstrapsen var i begynnande till full blom. Antalet vivlar i gulskålar och avräkningar per planta följer varandra ganska väl. I DC 63 (9 maj) var toppen på inflygningen och i medeltal förekom 1,8 vivlar/planta, men med stor variation. Under senare delen av blomningen var inflygningen liten. Redan i början av juni noterades gulfärgade skidor med larver av **skidgallmygga**. För att försöka uppskatta skadornas omfattning inventerades 40 fält i Skåne under juni månad. Inventeringarna var delvis styrda till områden med skador. I figur 55 visas att angreppen av skidgallmygga blev stora 2016, större än 2015. Angreppen var stora i hela Skåne med undantag för något lägre angrepp i SÖ Skåne. I genomsnitt var ca 40 % av skidorna angripna i fältkanten medan det längre in i fälten (20-30 meter in) var ca 28 % av skidorna som var angripna. Variationerna i angrepp var stor mellan olika fält, allt från små skador till fält med väldigt stora skador runt 80 % angripna skidor även inuti fälten.

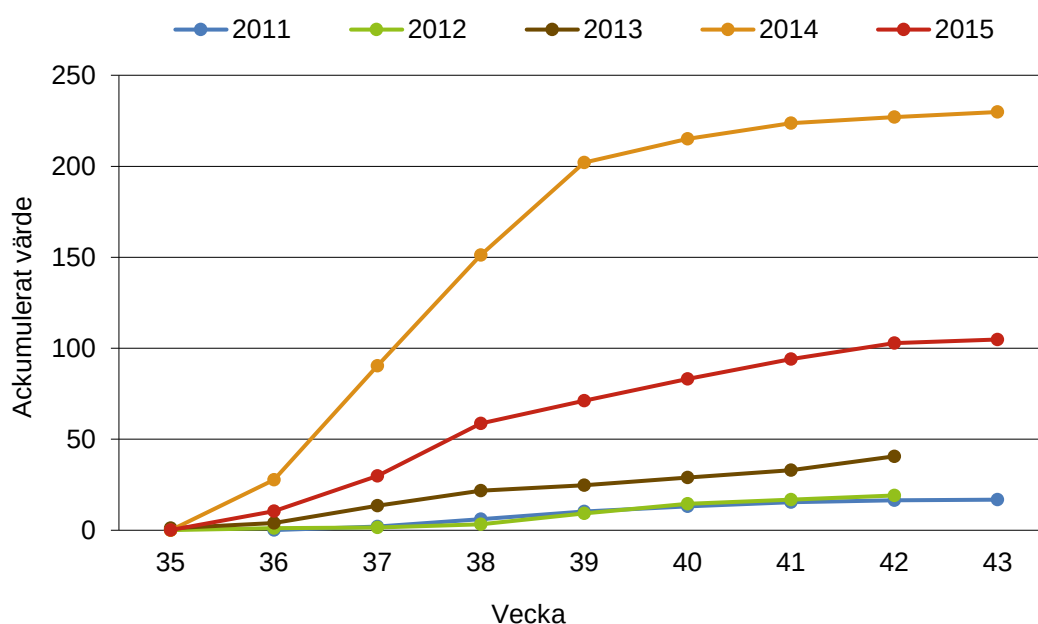
Förekomsten av **klumprotsjuka** har ökat och det rapporterades en del fall av klumprotsjuka i höstraps under våren. Ovanligt för året var att det konstaterades stora bladangrepp av **ljus**

bladfläcksjuka under våren. Den milda och fuktiga väderleken under höst, vinter och vår hade varit gynnsam. Senast det förekom större angrepp av ljus bladfläcksjuka var 1995 då det odlades speciellt mottagliga sorter. Den utbredda torkan på försommaren hejdade dock svampens utveckling och dess betydelse blev ganska liten. I juli förekom mindre angrepp på stjälkarna i många fält men de mer allvarliga skidangreppen uteblev nästan helt.

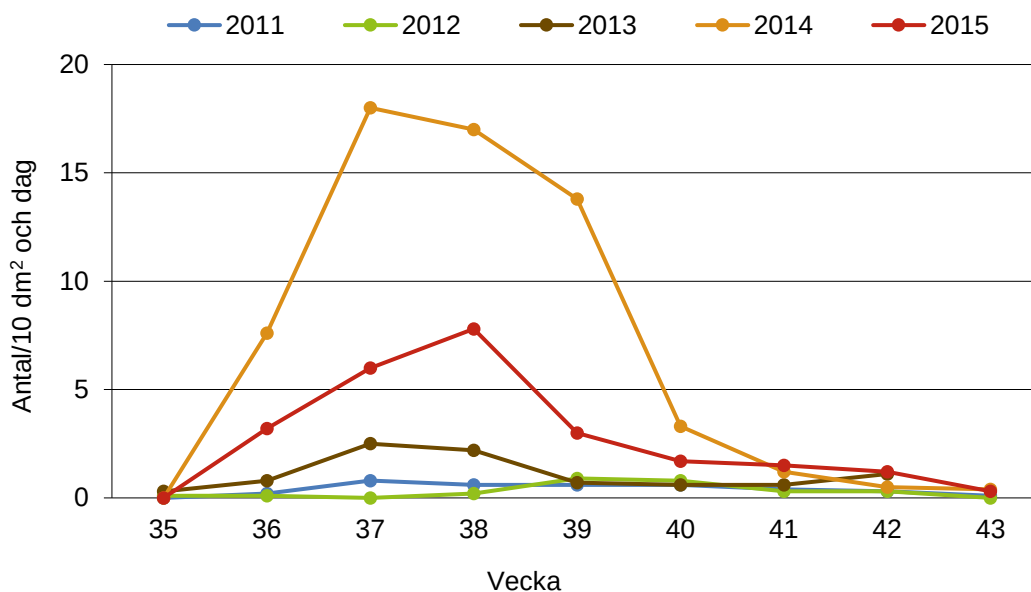
Detta torra år förekom trots allt en del angrepp av **bomullsmögel**, men de var främst i SÖ Skåne där det fanns stora angrepp i vissa fält. Det fanns mycket angrepp i skidsiktet och mindre på stjälkarna, vilket tyder på infektionerna skett i slutet av blomningen eller strax därefter. Många plantor runt om i Skåne var angripna av **kransmögel** och det kan ses genom ensidig bronsfärgning. Strax före skörd, eller i stubben, kan ibland de svarta, mycket små, mikrosklerotier ses på plantorna och i år var det ovanligt lätt att se mikrosklerotier. Torröta (Phoma) förekom i många fält, men främst i form av stjälkangrepp som kunde ses under juli månad. Dessa angrepp var troligen orsakade av ljus phoma, *Leptosphaeria biglobosa*, vars betydelse troligen är mindre än angrepp på rothalsen. Angreppen av **svartfläcksjuka** var små.

Årsvisa jämförelser i höstraps

Rapsjordloppa

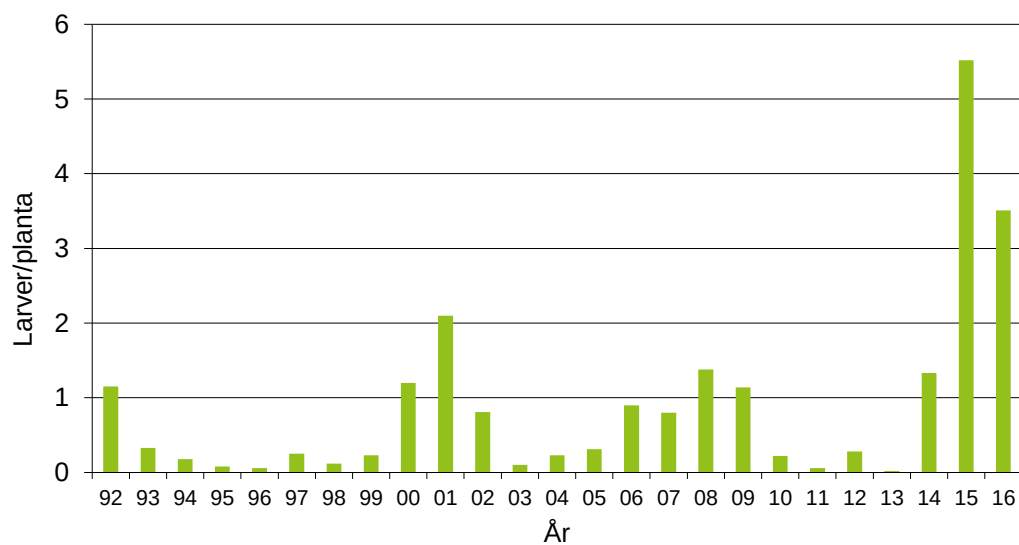


Figur 52. Höstinflygning av antalet rapsjordloppa till höstrapsfält 2011–2015, skålfångster. Medeltal av 13–21 fält per år i Skåne (+1 fält i Blekinge 2014-2015). Den veckovisa fångsten av rapsjordloppor är summerad.



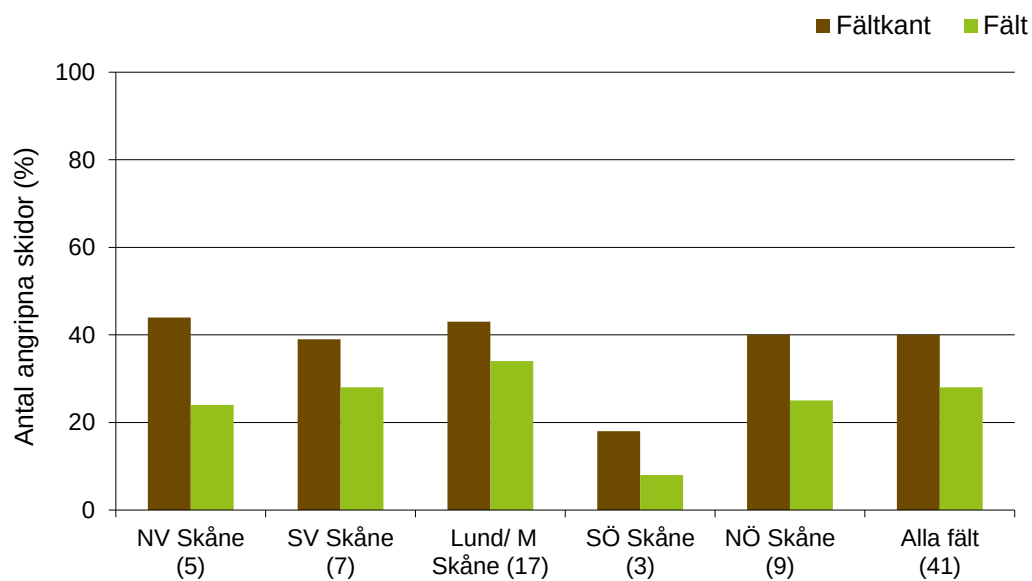
Figur 53. Veckovis höstinflygning av rapsjordloppa till höstrapsfält 2011–2015, skålfångster. Medeltal av 13–21 fält per år i Skåne (+1 fält i Blekinge 2014–2015). Antal rapsjordloppor per 10 dm² och dag.

Rapsjordloppa



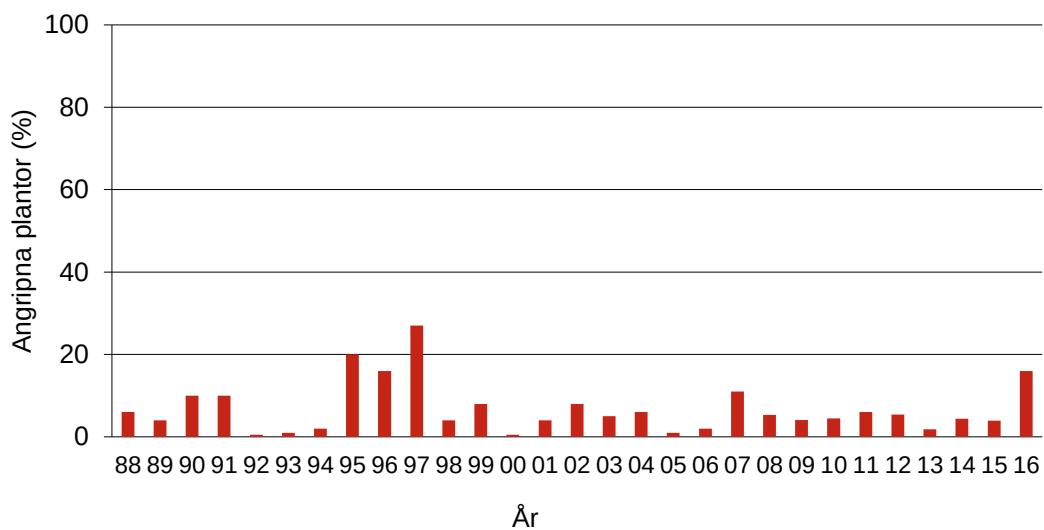
Figur 54. Antal larver per planta i obehandlade höstrapsfält i Skåne 1992–2016. Resultat av provtagning i mars-april.

Skidgallmygga



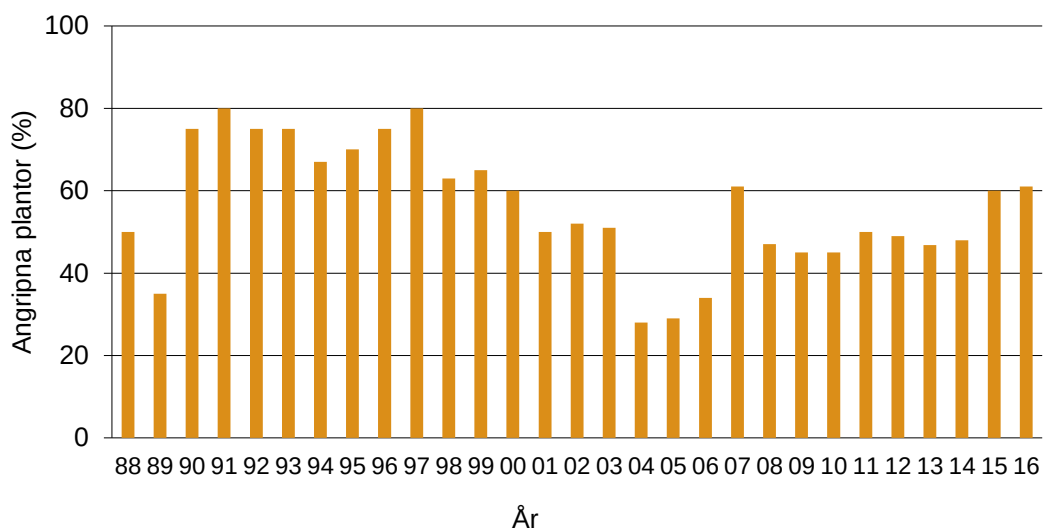
Figur 55. Inventering av skidgallmygga i höstraps i olika områden i Skåne. Antal inventerade fält inom parentes. Inventeringarna är delvis styrda till fält med skador.

Bomullsmögel



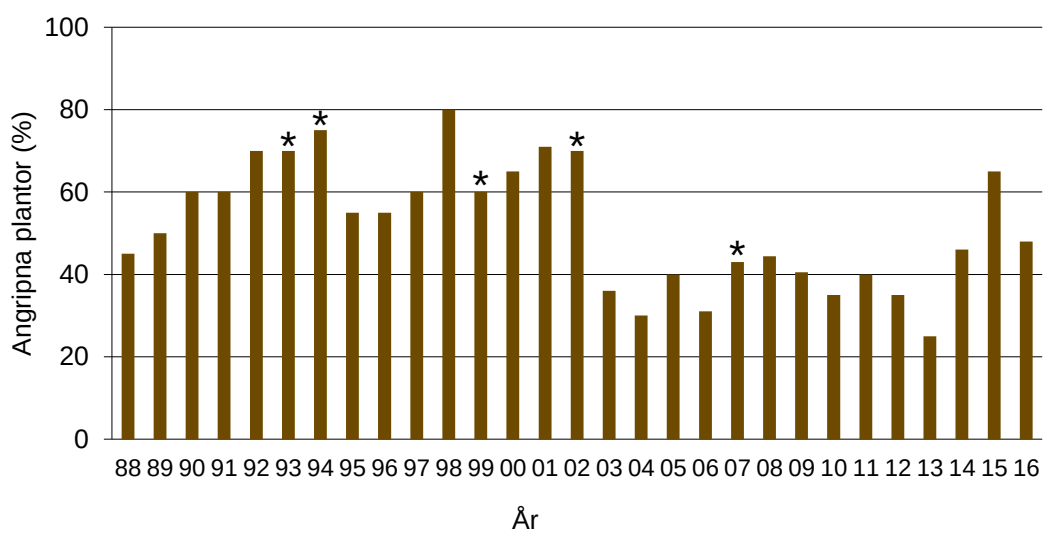
Figur 56. Angrepp av bomullsmögel i höstraps i Skåne 1988–2016.

Kransmögel



Figur 57. Angrepp av kransmögel i höstraps i Skåne 1988–2016.

Torröta



Figur 58. Stjälkangrepp av torröta (ljus Phoma) i höstraps i Skåne 1988–2016. * År med angrepp av rothalsröta.

Ärter

Sammanfattning

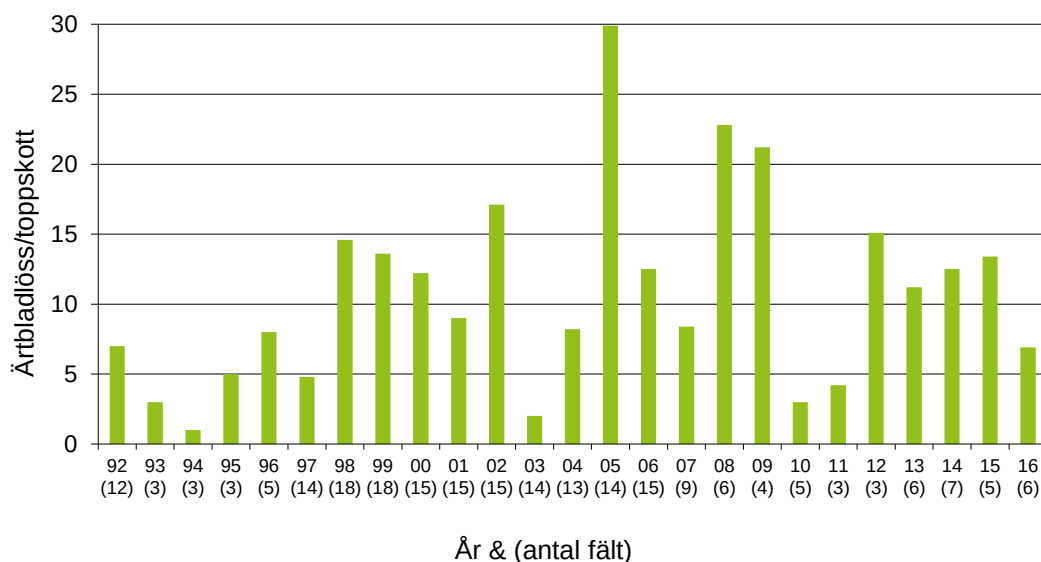
Sex ärtfält har följts under säsongen (ett i NV Skåne, två i SV Skåne, två i SÖ Skåne och ett i Halland). Observationerna bygger endast på dessa fält.

Ärtbladmögel noterades endast i något enstaka prognosfält i slutet av juni.

De första **ärtbladlössen** noterades i början av juni. Förekomsten ökade snabbt och redan två veckor senare hade de flesta prognosfälten överskridit bekämpningströskeln. Angrepp av **ärtvivel** förekom i samtliga prognosfält i tidiga stadier, ärterna växte dock ifrån angreppen.

Årsvisa jämförelser i ärter

Ärtbladlöss



Figur 59. Genomsnittligt maxangrepp av bladlöss i ärter 1992–2016. Antal fält inom parantes. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Åkerböna

Sammanfattning

Fem åkerbönsfält (två i NV Skåne, ett i M Skåne och två i Halland) följdes under växtsäsongen 2016. Observationerna bygger endast på dessa fem fält.

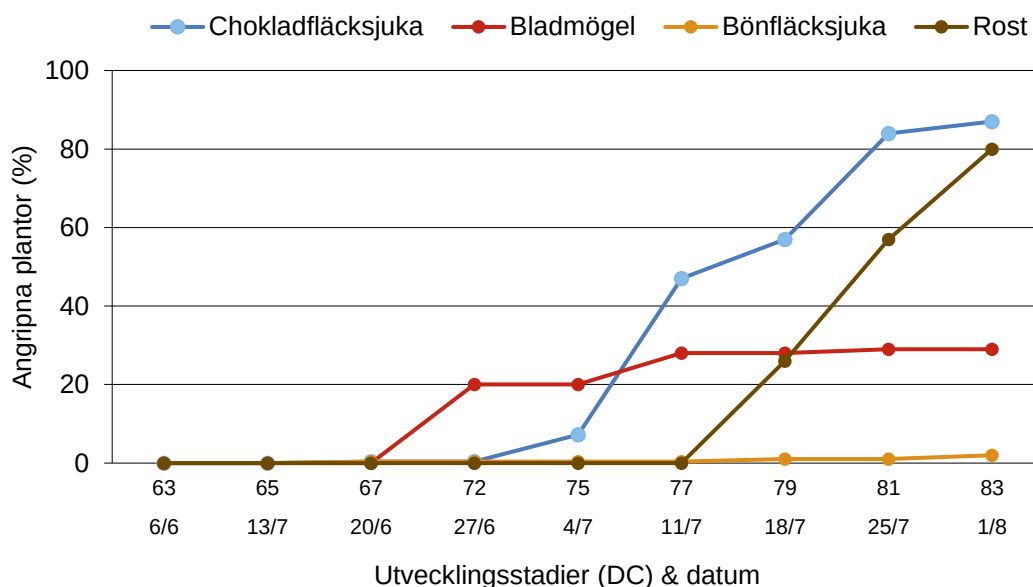
Den varma och torra försommaren missgynnade åkerböborna och på många håll led plantorna av torkan. Detta resulterade bland annat i låga plantor.

Bönbladmögel noterades i några fält i slutet av juni. Under första veckan i juli, då plantorna redan börjat sätta baljor, noterades första angreppen av **chokladfläcksjuka**. **Bönrost** började uppträda i enstaka fält i mitten på juli, och en vecka senare fanns bönrost i samtliga prognosfält. Små angrepp av **bönfläcksjuka** noterades först under senare delen av juli. Inga prognosfält uppnådde bekämpningströskeln för svampar då angreppen kom sent.

Första veckorna i juli förekom en hel del bladlöss, framför allt **bönbladlöss**. I enstaka fält förekom kraftigare angrepp men överlag låg nivån lägre än 2012 då angreppen var mycket kraftiga. Även en del **ärtbladlöss** förekom i fälten, men inte i samma stora mängd som bönbladlössen. Angrepp av **ärtvivel** förekom under våren i varierande grad men endast som små-gnag som inte påverkar plantan nämnvärt.

Bönsmyg noterades i fält under juni månad, dock endast i små mängder.

Utveckling av skadegörare i åkerböna 2016



Figur 60. Skadegörarutveckling i åkerböna 2016. Medeltal för Halland och Skåne.

Potatis

Sammanfattning

Eftersom vädret var gynnsamt sattes en del färskpotatis tidigt. Vädret var dock nyckfullt och i månadsskiftet april/maj var det en del potatis som påverkades kraftigt av frost. Framförallt blev potatisplanter utan väv kraftigt påverkade, men även på planter under väv kunde frostsador noteras. Potatisplantorna hämtade sig dock mycket snabbt från frostsadorna.

Bevakningen av svampar och insekter i stärkelsepotatis gjordes i samarbete med Lyckeby Starch.

I likhet med 2015 inrapporterades de första **bladmögel**angreppen till Euroblight tidigt. Den 9 maj noterades de första angreppen på Bjärehalvön, via Växtskyddscentralens prognos- och varningsverksamhet i färskpotatis. En månad senare inrapporterades från sydkusten det första bladmögelangreppet från potatis som inte odlats under väv. Tack vare mycket låga nederbörds mängder tog den stora spridningen av bladmögel i matpotatis inte fart förrän under juli månad, trots gynnsamma temperaturer under maj och juni. Rent generellt blev bladmögelangreppen måttliga i odlingarna under året.

Trots tidvis gynnsamt väder för **torrfläcksjuka** (*Alternaria spp.*) första delen av juli, samt en del misstänkta fläckar, konstaterades inte angrepp av *A. solani* förrän sista veckan i juli. Som vanligt noterades *A. alternata* tidigare än *A. solani*, men även för *A. alternata* noterades senare förekomster än vanligt. *A. solani* är den mest betydelsefulla skadegöraren i potatisodling av dem båda och förekommer vanligtvis senare under säsongen än *A. alternata*, som kan dyka upp relativt tidigt under säsongen.

Under en stor del av växtsäsongen noterades **stjälkbakterios** i spridda fält, trots årets förhållandevis torra väderförhållanden.

Första delen av juni ökade inflygningen av **stritar** och en inflygningstopp noterades vecka 23 (6 juni). Inflygningstoppen var måttlig, ca 27 stritar per fälla och dag i genomsnitt för hela området. Högst förekomster, som så ofta även tidigare år, noterades i NÖ Skåne och Blekinge, upp till 144 stritar per fälla och dag.

Bladlöss noterades i en del av fälten från och med sista veckan i juni, företrädesvis i låga nivåer. Dock överskreds bekämpningströskeln i några fält i NÖ Skåne och Blekinge under första veckan i juli och en månad framöver.

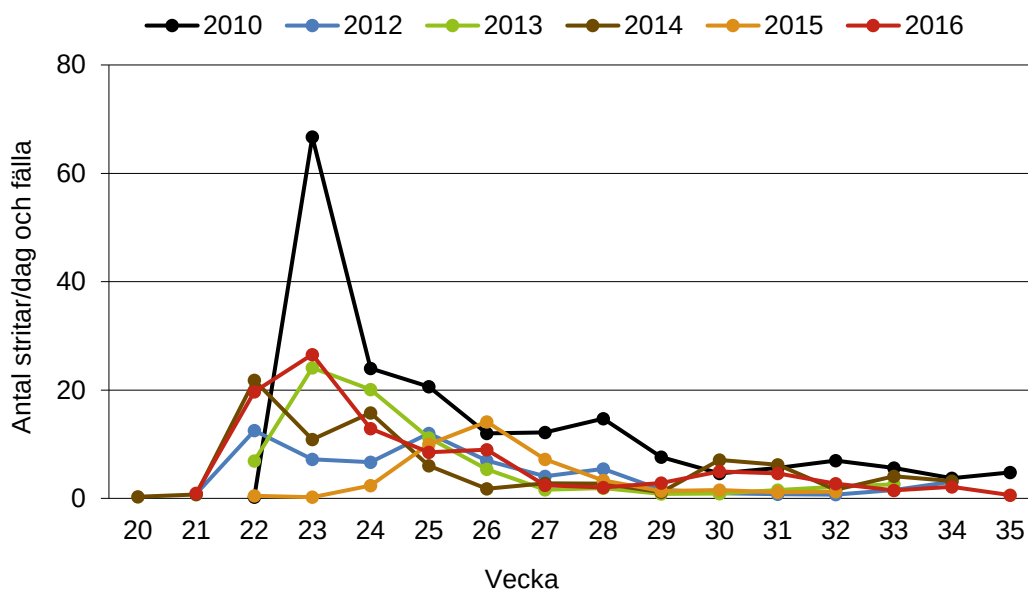
Omfattning

Tabell 12. Områdesvis fördelning av mat- och stärkelsepotatis i varningsfälten 2016.

Område	Matpotatis	Stärkelsepotatis	Totalt
Halland	3	-	3
NV Skåne	1	-	1
SV Skåne	2	-	2
M Skåne	1	-	1
SÖ Skåne	2	-	2
NÖ Skåne	2	10	12
Blekinge	-	6	6
Totalt	11	16	27

Årsvisa jämförelser i potatis

Stritar



Figur 61. Veckovis stritförekomst i mat- och stärkelsepotatis 2010, 2012–2016. Medeltal för Halland, Skåne och Blekinge.

Sockerbetor

Sammanfattning

Årets sådd började tidigt, 20 % var sådd den 1 april och redan den 6 april var 70 % av arealen sådd. Medelsådatumet blev den 4 april vilket är ca 5 dagar tidigare än senaste 5 års snittet.

Inga varningsfält följdes under våren då plantan normalt sett har en bra motståndskraft mot insekter på grund av den effektiva betningen av fröet.

Bevakningen av svampsjukdomar och insekter gjordes i samarbete med Nordic Beet Research (NBR) på 11 olika platser runt om i Skåne. På sex av dessa platser fanns sortförsök där man följde fyra olika sorter, sammanlagt följdes 29 prognosrutor. På resterande fem platser följdes några olika led i försöksserien för behandling mot bladsvampar med olika produkter. Resultaten publicerades varje vecka på www.sockerbetor.nu. Inventeringen startade ca två veckor in i juli.

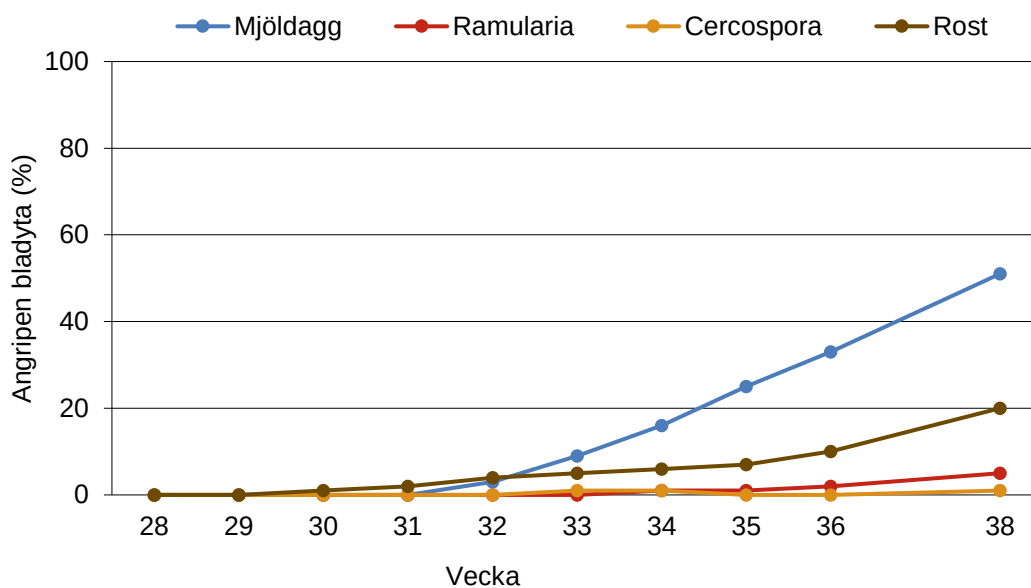
Totalt blev angreppen av bladsvampar något lägre i år jämfört med fjolåret. Bekämpningströskeln för bladsvampar uppnåddes i början av augusti, vilket är något tidigare än normalt.

Angreppen av betrost utvecklades i mitten av juli, vilket är 1–2 veckor tidigare än under 2014–2015, men mattades av redan i början av september och slutangreppen blev således något lägre än under de senaste två åren. **Mjöldagg** noterades redan under andra veckan i augusti, vilket är ca en vecka tidigare än under 2014–2015. Det var dock stora variationer i mjöldaggsangrepp mellan olika områden och sorter, och stora angrepp förkom i vissa fält. Endast små angrepp av **Cercospora** och **Ramularia** noterades 2016.

Ett fåtal **betbladlöss** noterades på ca hälften av prognosplatserna men inga fält gick över bekämpningströskeln.

Med hjälp av feromonfällor följdes förekomsten av **gammaflyn** på 16 platser i Skåne samt en plats i Halland, detta i samarbete med NBR och Findus. Det förekom färre gammaflyn i år jämfört med förra året och larvskadorna blev små.

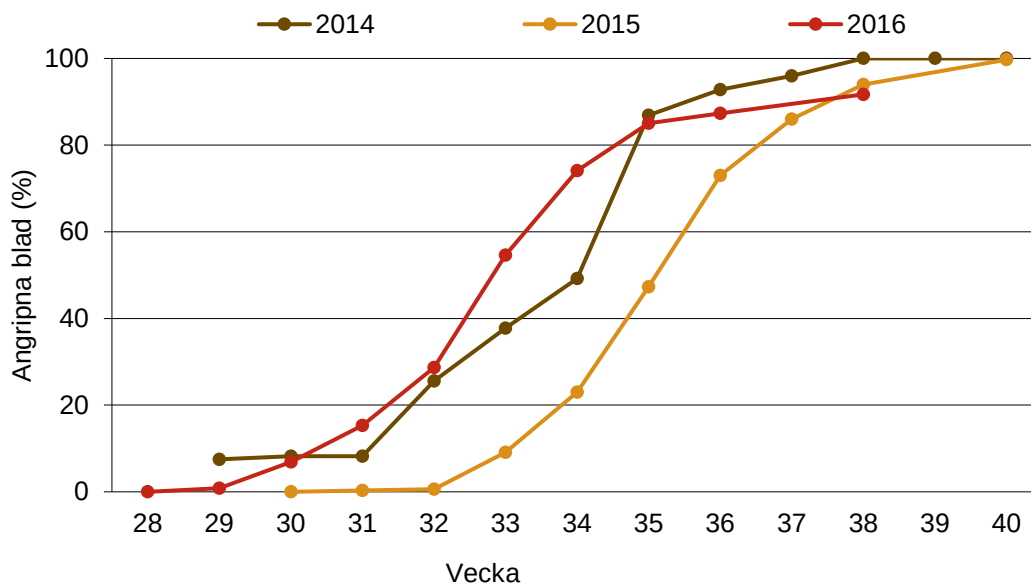
Utveckling av skadegörare i sockerbetor 2016



Figur 62. Skadegörarutveckling i sockerbetor 2016. Medeltal för Skåne.

Årsvisa jämförelser i sockerbetor

Svampsjukdomar



Figur 63. Utveckling av svampsjukdomar (mjöldagg, Ramularia, Cercospora och rost) i sockerbetor 2014-2016. Medeltal för Skåne.

Majs

Sammanfattning

Under säsongen följdes förekomsten av skadegörare i huvudsakligen sex fält spridda i Skåne.

Den varma försommaren och sommaren ledde till att majsens utveckling var förhållandevis tidig jämfört med 2015 som var ett sent år, men något mer i nivå med 2013 och 2014.

Både **majsögonfläcksjuka** och **majsbladfläcksjuka** gynnas av fuktig väderlek och p.g.a. det torra vädret noterades endast små och sena angrepp av dessa svampsjukdomar. Förekomster av **majssot** och **fusarium** noterades sent i flera av varningsfälten, och endast i låga nivåer. Ingen notering av **majsröst** gjordes i varningsfälten.

Endast låga nivåer av **bladlöss** förekom i fälten som följdes under säsongen och därför blev bekämpning inte aktuell i något av dessa fält. **Fritfluga** noterades inte i något av varningsfälten.

Förekomsten av **majsmott** följdes för fjärde året med hjälp av både feromonfällor för fångst av den vuxna majsmottfjärilen och gradering av majsmottlarver och dess skador på plantor. Arbetet med feromonfällorna gjordes, liksom tidigare år, i samarbete med feromongruppen vid Lunds Universitet. Feromonfällor placerades ut i sex majs fält spritt i Skåne. Förekomst av majsmott fanns i alla sex varningsfälten. De första fångsterna av majsmottfjärilen gjordes i mitten av juni och två månader framöver. Erfarenheter från de fyra år som feromonfällorna använts i fält har visat på att första flygtidpunkten för majsmottet varierat mellan mitten av juni och en månad framåt, vilket bland annat kan bero på vädret. Även om materialet är litet kunde en tendens till topp i majsmottflygningen ses i fångsterna under slutet av juni och första veckan i juli i år. Trots det varma och gynnsamma vädret för majsmottet gjordes inte de första fynden av majsmottets larver i varningsfälten förrän i månadsskiftet augusti-september och sedan fram till skörd. Angreppen av majsmottets larver kunde enklast ses som knäckta plantor, där det också fanns bormjöl och borrhål och eventuellt en majsmottlarv. Röda stjälkar på majsplantorna var ett annat sätt att uppmärksammas på eventuella skador av majsmottet. Underlaget från de senaste årens fynd av majsmott är för litet för att dra några större slutsatser från, men generellt finns det en tendens till att förekomsten av majsmott var större under 2016 jämfört med de senaste fyra åren, trots att några av varningsfälten inte var på exakt samma fält som föregående år. En orsak till detta kan vara det för majsmottet gynnsamma vädret under säsongen och att majsmottet nu finns allmänt förekommande på dessa lokaler och hade flugit mellan de äldre fälten och de nya odlingarna. Det kan även bero på att det skett en uppförökning de senaste åren av majsmott.

Sedan 2014 klassas **majsrötbaggen** inte längre som en karantänsskadegörare inom EU. Fortsatt bevakning av den potentiellt stora skadegöraren i majs görs sedan dess av växtskyddscentralen. Liksom tidigare år har i år inga fynd av majsrötbagge gjorts i något av de sex fält som feromonfällor varit utplacerade i.



Jordbruksverket
551 82 Jönköping
Tfn 036-15 50 00 (vx)
E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se

ISSN 1102-8025
JO16:20



Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden